

— ૫૭ —
હો

શ્રીમદ્ શક્તિભક્તિભાજન વલ્લભ ભટ્ટજી વિરચિત

શ્રી આનંદનો ગરબો.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા

પુંજભાઈ ઉર્ફે અંબાલાલ લલ્લુભાઈ ભટ્ટસાહેબ.

અમદાવાદ.

શ્રી ભટ્ટ વલ્લભ બાળાની પ્રથમ જયંતિ પ્રસંગે
મુંબઈ નિવાસી શા. નાનાલાલ મંછાસમ
તરફથી ભેટ આ પુસ્તક આપવામાં આવ્યું છે.

સંવત ૧૯૮૧

સને ૧૯૨૫

દ્વિતીયાવૃત્તિ—પ્રત ૧૦૦૦.

ન્યોછાવર ૦-૪-૦

૧૨૯૨૮

સાહેબો ! જરા આ તરફ ધ્યાન આપશો કે ?

જો આપને જગદંબેની ભક્તિ સ્તવન સંબંધી અખૂટ ગરબા બારમાસી પંદરતિથિ ગરબીઓ અને છુટક ભજનોના ભંડાર હાથ કરી દેવીભાગવત વગેરેની માહેતી મેળવવી હોય અગર માણનો અચિંત્ય મહિમા જાણવો હોય તો શ્રી શક્તિ ભક્તિરસ પદમાળા આજેજ મંગાવો કે જેના વાંચવાથી અનહદ આનંદ મળવા સાથે માણની કૃપા પ્રાપ્ત થશે, કીંમત રૂ. ૧-૮-૦ પોસ્ટેજ ભુદુ. પૃષ્ઠ લગભગ ૪૦૦

ભર વલ્લભકૃત લઘુ કાવ્ય સંગ્રહ—કે જેની અંદર વિવિધ પરચાઓ ભરી કથનીઓ સાથે આનંદનો ગરબો તથા અન્ય ગરબાઓ વગેરેનો તે આનંદ આપનાર છે. કીંમત રૂ. ૦-૪-૦

સાથે આનંદનો ગરબો—આ ગરબો અર્થવિવેચન રહસ્ય અલંકાર આદિ સહિત ફળશ્રુતિ પૂર્ણ છે. ભાષા રસિક અને આનંદ આપવા સાથે ઇચ્છા પૂર્ણ કરનાર પાઠ છે. કીં. રૂ. ૦-૮-૦

ધનુષધારીજીનું આખ્યાન—હરિકીર્તનની પેઠે પાર વિનાનાં ગાયનો છંદો દષ્ટાંતો અને વ્યાખ્યાઓ સાથે અતિ રસમયી કીર્તનકારને અને તમામ પ્રેમીજનોને વાંચવા મનન કરવા લાયક છે. કીંમત રૂ. ૦-૮-૦

મળવાહુ ઠેકાણું—માણેકચોક-મુહુર્ત પોળ સામે
બહુચરાણના મંદિરમાં-અમદાવાદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૯૨૧૨૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ સ્વાતંત્ર્યો ૨૧૨૫૦

વિષય ૬- : ૪

ॐ
है

श्रीमद् शक्तिलक्ष्मिबालन वल्लभ लक्ष्मि विरचित

श्री आनंदनो गरबो.

छपावी प्रसिद्ध कर्ता

पुंनलाल उर्फ अंभालाल लल्लुलाल लक्ष्मि.

अमदावाद.

श्री लक्ष्म वल्लभ बालानी प्रथम जयंति प्रसंगे
मुंबई निवासी शा. नानालाल भंछाराम
नरद्वी बेट आ पुस्तक आपवामां आव्युं छे.

संवत् १९८१

सने १९२५

द्वितीयावृत्ति—प्रत १०००.

न्याछावर ८-४-०

સર્વ હક શ્રી વલ્લભ ભટ્ટના વંશજે અંખાલાલ લલ્લુભાઈએ
પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા છે. માટે તેમની પરવાનગી

શ્રીવાય કોઈએ છાપવું છપાવવું નહિ.

અમદાવાદ

ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

૪-૧ શક્તિ એજ સૃષ્ટિજ્ઞો, સરસ સ્તુત્ય ગુંગાર;
શક્તિવટે ચાલે સદા, સકળ વિશ્વવ્યવહાર ?

ધર્મ અર્થ ને કામ વળિ, મુક્તિસફળતા સાર;
મહાશક્તિથિ મેળવે, ઇચ્છિતસિદ્ધિ અપાર !

શક્તિ પ્રતાપે સર્વ સ્થળ, પામે જય જયકાર;
શક્તિકૃપા સેવો સદા, લાભ મળે શ્રીકાર !

અમદાવાદ પાંચકુવા ચાર રસ્તા ઉપર આવેલા ધી ગુજરાત પ્રી.

પ્રેસમાં શા. સોમાલાલ મંગળદાસે છાપ્યો.

અર્પણ પત્રિકા.

હે ભગવતી, હે નિર્ગુણા, પ્રાણાધાર, શીવા, બુદ્ધિ,
લક્ષ્મી, કાન્તીશાન્તી, શ્રદ્ધા, સ્પ્રદ્ધા, શ્રુતિ, સ્મૃતિ,
ક્ષમા અને મેધા, લજ્યા, દયા, જ્યા, અને વિજ્યા
એ તમારાં રૂપ છે મારે હે ભક્ત અભક્તનું પાલન
કરનાર ભુવનંધરી ! આ ગદ્યારો યદ્યદિગ્વિત સર્વ શ્રમ
તવ સુરમુનિ વંદિત ચર્ચુ કમળનેજ સમરપું છું તે
સ્વીકારશે એજ વિજ્ઞાપના ત્હારા બાળની.

સેવક.

પ્રસિદ્ધ કર્તા.

પ્રાથના.

જનો* દિવસ પરમ પવિત્ર છે. આજે ગુજરાતના મહાન્ તપસ્વી, પરમ સિદ્ધ, પરમ ભક્તરાજ મહાત્માશ્રી ભટ્ટવલ્લભ ધોળાની જયંતિ, ઉત્સવ, ઉજવવામાં આવ્યો છે ! આજે ગુજરાતના પાટ-નગર-રાજનગર-અમદાવાદમાં ભક્તપ્રવર વલ્લભ-ભટ્ટજીનો જીવન-ઉદ્દેશ ગવાયો છે. આજે અમદાવાદના દેવી-ભક્તોનાં મન હર્ષ-પ્રસુદ્ધિત થઈ રહ્યા છે. આજે ભટ્ટ સાહેબની જયંતિ ઉજવવા માટે શ્રી આરાસુર અંબિકાજીના પરમભક્ત દેવી ઉપાસક, પરમારક્ષ ભૂષણ, ક્ષાત્રકુલદીપક, ધર્મશ્રેષ્ઠ, પ્રવત્સલ, દાંતાના નેકનામદાર યુવરાજ મહારાજ કુમારશ્રી ભવા-સિંહજી સાહેબ બહાદુરે પ્રમુખસ્થાન સ્વીકારી ભટ્ટજી સાહેબ પ્રત્યે પોતાનો પૂજ્યભાવ દર્શાવી આપ્યો છે. આજે અમદાવાદના વિદ્વાનો, દેવીભક્તો, અને સર્વ સામાન્ય ધર્મ પરાયણ પ્રજા-જનોએ એ જયંતિ ઉત્સવમાં પધારી પોતાનો ભટ્ટસાહેબ પ્રત્યેનો ભક્તિભાવ દર્શાવી આપ્યો છે. આજે દાંતાના પરમ ધાર્મિક નેક-નામદાર મહારાજ કુંવરસાહેબે દેવીભક્ત પ્રજાને પોતાના તરફથી, દેવીભક્તોને પરમ ઉપયોગી એવા “દેવી ગીતા” નામક એક

---

* ભટ્ટ વલ્લભધોળાની જયંતિ તા. ૧૯, ૨૦, ૨૧ આશ્વિન ૧૯૮૫, રવિ, સોમ, મંગળ ત્રણ દિવસ અમદાવાદમાં, પ્રેમાભર્ષી હોલમાં ઉજવવામાં આવી હતી.

અપૂર્વ ગ્રંથ ભેટ આપ્યો છે. દેવીભક્તો એ ગ્રંથનો નિત્ય પાઠ કરી કલ્યાણ સાધશે એવી આશા છે.

“દેવી ગીતા” ગ્રંથના જોડલીજ ઉપગોગિતા “આનંદના ગરબા” ની છે. જ્યારે માતાજીનો સાક્ષાત્કાર થયો ત્યારે શ્રી માતાજીએ પોતાના પ્રિય બાળક ભટ્ટ વલ્લભને કાવ્યદ્વારા આનંદ પ્રદર્શિત કરવા કહ્યું પરંતુ તેમણે તેમ કરવા અશક્તિ જણાવી. શ્રીજગદંબાએ પોતાના ભક્તની જીભ ઉપર કંઈક બીજા મંત્ર લખ્યો. તેજ ક્ષણે ભટ્ટ વલ્લભમાં કાવ્યશક્તિ ઉત્પન્ન થઈ. તેમણે “આનંદનો ગરબો” રચ્યો અને શુભ ઉદ્દગારે કાઢ્યા કે: “જે કોઈ માગુસ આ આનંદના ગરબાનો પાઠ કરશે તેને મનવાંચિત ફળ મળશે.”

ભક્તિ પૂર્વક એ ગરબાનો પાઠ કરનાર અનેક સજ્જનોને મનવાંચિત ફળ પ્રાપ્ત થયાના ઉદાહરણા ઘણાં છે. આ ગરબાનો પાઠ કોઈ પણ જાતિનાં સ્ત્રી, પુરુષ, બાળકો કરી મનવાંચિત ફળ મેળવી શકશે એવી મહાને પૂણી થઈ છે.

આ પુસ્તક મુંબઈનિવાસી, શ્રી જગદંબાના પરમભક્ત શા. નાનાલાલ મંછારામ તરફથી સર્વને ભેટ આપવામાં આવ્યું છે તે તેમની માતાજી પ્રત્યેની ભક્તિ દર્શાવી આપે છે.

ભાવિક ભક્તો આ ગરબાનો સદ્ઉપયોગ કરે એ ધારણાથી આજે જ્યોતિને શુભ પ્રસંગે શક્ય તરફથી આ પુસ્તક પ્રેમાભાઈ હોલમાં શ્રોતાજનોમાં ભેટ આપવાનું ઉચિત ધાર્યું છે.

ભટ્ટ વલ્લભ ધોળા જયંતિ,

ચૈત્ર વદિ ૧૧ ૧૯૮૧

તા. ૧૬-૪-૨૫.

} અંબાલાલ ઉર્ફે પુંજભાઈ

લલ્લુભાઈ ભટ્ટસાહેબ.

પુસ્તક પરિચય અને પ્રકટ કરવાનું પ્રયોજન.

આ પરમ પરચાધારી આનંદના ગરખાને કયારે જન્મ મળ્યો ? હોની કૃપા પ્રેરણાથી રચવામાં કયા અનન્ય ભક્તની મતિ પ્રેરાઈ ? અને એની અંદર મહાન્ અદ્ભુત ચમત્કારો પ્રાપ્ત થવાનું બીજમંત્ર કઈ અચિંત્ય શક્તિ પ્રભાવથી રસબસ બની રહ્યું ? એ સંબંધે ખાસ પ્યારા વાચક વર્ગને પરિચય આપવાની જરૂર હોવાથી દર્શાવીશ કે:—

ગુણગર્વિ ગુજરાતના પાટનગર રાજનગર (અહમદાબાદ) ની પશ્ચિમ તરફ નવાપુરા નામનું પંદ્રે કંઈક વર્ષો પૂર્વે હતું. તે નવાપુરાની અંદર શ્રી શકિતપૂજક ભદ્રમેવાડા બ્રાહ્મણ શ્રીમાન્ હરિભદ્ર નિવાસ કરતા હતા. તેમનાં ધર્મપતિનું પવિત્ર નામ પૂલકોરખાઈ હતું. એ ભાવિક દંપતિ શ્રી બહુચરાભાનાં ઉપાસક હોવાથી અહોરાત્રી માણનાજ સ્મરણમાં લીન રહેતાં હતાં. તેમને પ્રથમ બે પુત્ર થયા હતા એટલે કે મૂળજી અને માધવજી નામના બે પુત્ર હોવા છતાં તેઓ તોફાની હોવાને લીધે ભક્તિપાત્ર મવિત્રને સંતોષ મળ્યો નહીં, જેથી ભક્ત પુરુષરૂપ પુત્રોની માગણી કરી. એ સંબળ સંકલ્પ સંયોગબળથી માણજે તેમજ થયાની ધારણા આપી અને નવ માસ ને સાડાસાત દિવસ પૂર્ણ થયે સંવત ૧૬૯૬ ના આશો શુદ્ધ ૮ પુબ્યાઈ યોગે યુગલ (બે) પુત્રરતને જન્મ આપ્યો. માતાપિતાના પ્યાર સાથે લાલન પાલન પ્રીણ ન પોષણ સાથે રમતે બેસતે બીજના અંદર

હિંદિ પામી એ પાંચ વર્ષના થયા; એ બે પેટી એકનું નામ વલ્લભ અને બીજાનું નામ ધોળારામ હતું.

જ્યારે તેઓ પાંચ વર્ષના થયા ત્યારે વિષાદ્યાસ માટે પોતાની નજીક પર્ણકુંડીમાં વસતા શ્રીપરમાનંદ બ્રહ્મચારીજીને સોંપવામાં આવ્યા. જો કે બે વર્ષ લગી બ્રહ્મચારીજીએ ત્રેમ-પૂર્વક શાસ્ત્રાધ્યયન માટે પુષ્કળ પ્રયાસ કર્યો; તથાપિ એક સપ્તહ સરખો પણ તેમને કંઠસ્થ થયો નહોતો. જોથી બ્રહ્મચારીજીએ કંટાળીને કહ્યું કે—“જાઓ કલ્હાઓ ! તમે વિદ્યાપઢન યોગ્ય નથી; માટે તમારે ઘેર ચાલ્યા જાઓ.”

આ પ્રમાણે રજ થતાં બેઉ ભાઈઓ માત્ર ઝૂંઝૂં હોંઝી હોંઝી એવા ખીજાક્ષર જપતા જપતા મસ્ત ચિત્તથી પોતાના નિવાસ સ્થાનમાં સમય વ્યતીત કરવા લાગ્યા. પરંતુ અલણ પુત્રને જોઈ હરિભટ્ટ બહુજ ચિંતાતુર રહેતા હતા; કેમકે મૂર્ખ પુત્રોના ચિંતા કહેવાવા કરતાં તો વાંઝીઆપણું પરમોત્તમ ગણાય કે જોથી નામને કલંક લાગવાને સમય હાથ ન લાગે. એ કારણને લીધે માણેને અર્જવતાયુક્ત અરજ કર્યો કરતા હતા કે—“કોઈ પણ કૃપાના અંગથી પુત્ર તાહરી કૃપાના પાત્ર થાય તો અત્યાનંદ થાય.” આ મનોબળના પ્રભાવથી તથા માયાબીજાદિ મંત્રાક્ષરના જાપથી પાંચ વર્ષ પાંચ માસ અને પચીસ દિવસની સતત ત્રેમી ઉર્મિઓના પ્રતાપે એક ગેબી અવાજ વલ્લભ ધોળાના કાને આવી લાગ્યો. એટલે તેઓ આશ્ચર્ય સાથ અવાજની દિશા ભણી ત્રાટકેમુદ્રા સાથ જોવા લાગ્યા. દર્શ્યોન સાક્ષાત્ ઇશ્વરની માયારૂપ ઇશ્વરી બાળા સ્વરૂપે પ્રકટ થયાં; પરંતુ તેમના

અપાર તેજ પ્રતાપથી તેઓ એક લાઇયોનાં ચર્મચતુષો વિચાઈ જતાં નીચું માથું નમાવી ચરણનું ધ્યાન ધરી ગયા. એ એક જગજગનીએ ફરમાવ્યું કે—“મારાં સાક્ષાત્ દર્શન કરી લો, હું દર્શન દઈ પ્રસન્ન થવાજ પ્રક્ટી છું માટે નેનો ઉઘાડી આનંદ મેળો.”

વદન મે કહ્યું—“માણ ! આપનું તેજ ખમી શકવા અશક્ત છીયે.”

માણએ ફરમાવ્યું—“હું સક્તિ વિશ્વમાન છતાં અશક્તિના પ્રાદુર્ભાવ (હાજરી) નો ભય હોયજ નહીં માટે નેન ઉઘાડી છુઓ.” આ પ્રમાણે હુકમ થતા એક લાઇઓએ દિવ્ય લોચન વડે માણના સાક્ષાત્ દર્શન કર્યા.

માણએ કહ્યું કે—“મારાં દર્શન અમોઘ (ખાડી ન જાય તેવાં) હોવાથી જે ઇચ્છા હોય તે માંગી લ્યો.”

સેવકોએ જણાવ્યું કે—“માણના દર્શન ત્રિવાચ અમોને કશાની જરૂર નથી એટલે પછી માંગવાનું શું ગ્યું?”

માણએ દર્શાવ્યું કે—“દર્શનથી શું લાભ થવાનો છે ? ખીજું કંઈ માગો કે જેથી દરિદ્રતાનિદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય.”

સેવકો બોલ્યા—“માડી ! દરિદ્રતાનિદ્ધિ માત્ર દર્શનમાંજ સમાયલી હોવાથી રાતદિન આનંદના રસખસ રહેવાય છે; તે પછી બીજા જગતના ક્ષણિક પદાર્થો શું અખંડાનંદ આપવા સમર્થ છે.”

માતૃશ્રીએ આજ્ઞા કરી કે—“જય રે તમને આનંદનીજ ઇચ્છા છે ત્યારે આ આનંદની હમેશાં યાદી અખિલ જગતમાં રહી શકે એ માટે આનંદનો ગરબો ખાઓ કે જેમાં મારી આનંદશક્તિ સદા કાયમ રહે.”

વલ્લભે કહ્યું—“માતૃશ્રી ! અમે તો નિરક્ષર (અભણ) છીએ, નથી કાવ્યકળારસ કે રહસ્યજ્ઞાનનું જ્ઞાન, કે નથી વ્યવહાર વિચારનું વિધાન, તો પછી આનંદનો ગરબો કેવી રીતે ગાઇયે?”

માણ ફરમાવ્યાં કે—“ભલે તમે કશું જાણ્યા નથી, પણ હું તમારી જીભના અગ્ર ભાગે વાણિરૂપે ખિરાજિત છું માટે નિઃશંકપણે જ વાણિને પ્રવાહ વહન થાય તે વ્યવહારમાં લાવો. તમે મહાન સાક્ષરને પણ ચમત્કૃતિ પમાડો તેવી વાણિના પ્રકાશક આજથી થયા છો એમ માનીજ લ્યો.”

આ પ્રમાણે માણનું વરદાન મળવાથી તુરત વલ્લભે આનંદના ગરબાનું પદ શરૂ કર્યું કે—

“આજ મને આનંદ, વાઘ્યો અતી ઘણો મા;
ગાવા ગરબા છંદ, બહુચર આપ તણો મા.”

ઇત્યાદિ ઇત્યાદિ ૧૧૮ છંદ સમૂહ સંકલિત ગરબો ગાયો. એટલે કે—વિક્રમ સંવત ૧૭૦૯ ના ફાલ્ગુન શુદ્ધ ૩ ને બુધવારના દિવસે આ આનંદના ગરબાને જન્મ મળ્યો. ખુદ માણની પ્રેરણાથી રચાયો અને માણની પરમ કૃપારૂપ તેમાં અચિંત્ય શક્તિ રસબસ રહેવા પામી !

આ આનંદના બનાવ વખતે વલ્લભભટ્ટની તેર વર્ષની ઉંમર હતી. એ વલ્લભ અને ધાળા તદ્દન અભણ હતા છતાં માણની કૃપાશક્તિવડે મહાત્મ ગૂઢ અર્થ અલંકાર રહસ્ય પૂર્ણ તેમણે શ્રંગારનો, કળશસ્થાપનાનો, અંબાજીનો, કલિયુગનો, મહાકાળી-માનો, ધનુષધારીનો ગરબો અને બીજાં અનેક પદ રચ્યાં છે.

જે વલ્લભરામ સામવેદી, જૌનમજોત્રી, જૌતમ, આંગીરસ
ખારસંપત્યે જે ત્રિપવર યુક્ત, કૌથમીય શાખાવંત, ભદ્ર અવ-
ટંકી, અને ભદ્ર મેવાડા વિપ્ર હતા. તેઓ વડનગરમાં પરણ્યા
હતા અને ચાર સંતાન થયાં હતાં; પરંતુ તેમની હયાતીમાંજ
તેઓ પત્યત્વ પામી ગયાં હતાં. તેઓ શ્રીનાથજી ખાવાના ધામમાં
સં. ૧૭૫૩ માં પધાર્યા હતા; ત્યાં શ્રીજીએ પણ નાકમાં નથની
ખેરી માળ સ્વરૂપે તેમની અનન્ય ભક્તિનો પરિચય કરાવવા
દર્શન આપી પોતાના રાગભોગથી વલ્લભ ભક્તનો આદર કર્યો
હતો. ઘણા ભક્તોનું એમ પણ માનવું છે કે આનંદનો ગરબો
શ્રીજી ખાવાએ શક્તિરૂપે દર્શન આપ્યાથી આનંદ થયો તે વ-
ખને રચ્યો છે. પરંતુ હસ્તલિખિત વંશાવળિ અંદર આ પ્રમાણે
ખિના છે જેથી તે અત્ર દર્શાવી છે. તેમના મહિમાવંત હાથથી
નવાપુરાની અંદર, અમદાવાદમાં માણેકચોક મુહુત પોળ સ્કામે
બહુચરાજીના મંદિરમાં અને શુભાળ આચર સમીપ માનાજી
સરકારના બધાવેલા માળના ભવ્ય દેવાલય સન્મુખ પોતાના
ઉપાસ્ય માળ આગળ ખાળાના સ્થાનની અંદર હાલ મંદિર છે
તેની પહેલાં સ્થાપના કરેલ છે તે અઘાપિ પર્યંત આખાદી સાથ
વિઘમાન છે, અને જેઓના સખળ સંકલ્પ બળની પ્રાણપ્રતિષ્ઠા
પ્રતાપવડે તે તે સ્થળોમાં સાચા આસ્તિક ભક્તોને પોતાની
ભક્તિના પ્રમાણમાં પરચ્યા મળ્યા કરે છે.

વલ્લભ ભટ્ટજીએ ૧૧૨ વર્ષની લાંબી જિંદગી માળના
સ્મરણ પૂજનાદિમાં વ્યતીત કરી સંવત ૧૮૦૭ માં સ્થૂળ શરીર
રને ત્યાગી સૂક્ષ્મ શરીર સાથ શક્તિચરણ ભક્તિમાં નિવાસ કર્યો !

વલ્લભરામ નિઃસંતાન હોવાથી ધોળારામનો વંશ અઘાપિ
લીલા હોર વિલસી રહેલ છે એટલે કે ધોળારામના અભયરામ,
હરજીવિંદ, રાજરામ, સદાશંકર, લલ્લુભાઈ, અંબાલાલ ઉર્ફે
પૂંજભાઈ અને ભગવતીપ્રસાદ હાલ માણના ચરણ સેવી આનંદ
ભોગવે છે એ પણ આ આનંદના ગરખાનાજ આભારી છે !

આ આનંદના ગરખાના પાઠથી ૨૭૦ વર્ષમાં અનેકાનેક
ભરતોને નિવિધ અમ્લકાર મળેલા છે, મળે છે અને મળશે એ
નિર્વિવાદ છે. તથાપિ પ્રત્યક્ષ પ્રમાણભૂત મારા ઇષ્ટ મિત્ર શક્તિ
ઉપાશંક શ્રીમાન ભોળીલાલ ત્રિકમલાલભાઈ વકીલ કે જેઓ
હાલ હયાત છે અને તેમણે ખાડ્યાવસ્થાથીજ આનંદના ગર-
ખાના અમ્લકારે અનુભવ્યા છે જેથી તેમનાજ કેટલાક દાખ-
લાઓ અવ ટાંકી વાંચકોને આનંદ આપીશ કે જેથી આ પુસ્તક
પ્રત્યે વિશેષ અભિરૂચિ થાય.

એ ભોળીલાલભાઈના સપ્તમ પૂર્વજ રાજરામના પુત્ર
જગન્નિવેદી કે જેમણે આ ગરખાના જન્મદાતા ભટ્ટ વલ્લભજીના
મન્ત્રે, પદેશથી દક્ષિણ માર્ગી-શાક્તદિક્ષાર્થી થયા હતા. એટલુંજ
નહિ પણ તેઓએ શ્રી ખડ્ગચરી માતાના આદિ સ્થાન નવાપુરામાં
આવી પૂજય માણની ઉપાસના સ્વિકારી હતી. તેમજ તે દિવ-
સથી તે આજ દિન સુધી તેમની સાત પેઢી લગી માણ પ્રત્યેનો
અનન્ય ભક્તિભાવ તથા ગરખાના પાઠ પ્રત્યેનો પ્રેમ જેમનો તેમ
કાયમ રીતેજ ચાલુ રહેલ છે. એટલે કે રાજરામના જગન્નિવેદી
ભાઈચંદ્ર, નિહાલચંદ્ર, ઉજ્જમરામ, ત્રિકમલાલ, ભોળીલાલ અને
મહાદેવપ્રસાદ જેમ સાત પેઢીની પરંપરાયે માણની ભક્તિને
પ્રવાહ સંસ્કાર પૂવક વિષમાનજ છે.

ભોગીલાલભાઈ વિઠાલ્યાસ નિમિત્ત નડિયાદ અંદર તેમના ક્રોધ અંગારવદ્વંષ સ્વ. કાશીબાને ત્યાં રહેતા હતા. તેઓ પણ માણનાં ભક્ત હતાં જ્યથી તેમની દૃઢ ભક્તિ શ્રદ્ધાના પ્રતાપે તેમને માતાજીએ અનેક પરચા આપ્યા હતા. તે મંબંત્રી વિવિધ વાતો સંભળાવતાં હતાં. તેમ ભોગીલાલ ભાઈનાં માણને પણ માતાજીએ સ્વપ્નદ્વારા કંઈ પરચા પુર્યા હતા. આથી બાલ્યાવસ્થાથી જ તેમને આનંદના ગરબા અને માણની ભક્તિ તરફ લગની લાગી હતી.

એક સમય મધ્યાહ્ન સમય ભોગીલાલભાઈ માતાજીના ગોખ રહામી દષ્ટિ સ્થાપી એકાગ્ર ચિત્તવડે નિહાળ્યા કરતાં માણની સ્તુતિ કરતા હતા. તે સમય તેમણે નેત્રો અંબઈ બંધ તેઓ અપૂર્વ તેજનો અંગાર ચક્ષુ સનીપ ગોખમાં થયેલો નિહાળ્યો કે જે પ્રકાશ બાંહેધર અઘાપ પણ તેમની નગર અગાડી રમ્યા કરે છે.

નદનંતર જ્યારે તેઓ નોટરીમાં જોડાયા અને વડોદરા તાલુકા વહીવટદાર સાહેબની કચેરી અંદર મુલકી ચિટનીસની જગ્યાએ ૧૯૪૧ માં કાયમ થયા ત્યારે તેમના મામા સ્વ. પ્રાણુલાલ ગણપતરામ તથા તેમની માસીના દીકરા સ્વ. ભગવાનલાલ જીવનલાલ પણ તેજ કચેરીમાં નોકર હતા. તેમજ સીનોરવાળા મિસ્ત્રી નારણલાલ અને દાંમોદર દ.જીભાઈ કે જેઓ માણના પરમભક્ત હતા તેઓ હંમેશાં પોતાને ત્યાં રાત્રિના સમય માણના ગરબા ભજન વગેરે કરી આનંદ મેળવતા હતા તે ભજન મંડળી અંદર ભોગીલાલભાઈ અને તેમના મામા વગેરે પણ ભાગ લેતા

હતા. જે કે ભોગીલાલભાઈ આનંદના ગરબાને પાઠ રોજ કરતા નહતા; પરંતુ એ મંડળીમાં જવા પછી તો ગરબાના અદ્ભુત ચમત્કારો જાણવા ને જાંવામાં આવતાં તેમની મનોવૃત્તિ માણની ભક્તિ ભણી અધિકાધિક વધતી ચાલી. એથી ભક્તિભાવ જેમ જેમ દઢ થતો ગયો તેમ તેમ ગરબાના ચમત્કારો અનેકા-નેક મળવા લાગ્યા.

આ પ્રમાણે નવ વર્ષ માણની ભક્તિમાં થતાં દૈશતજાદી માણએ સં. ૧૯૫૦ ની અંદર સ્વપ્નદ્વારા પ્રાકટયતા પ્રકાશી કુર્કટવાહની મૂર્તિથી તેમને પ્રાપ્ત થઈ સેવા ભક્તિનું દ્વાર ખુલ્લું કરી આપ્યું. એથી એ ચમત્કારિક મૂર્તિને કોઈ સુંદર સ્થળમાં સ્થાપવા તેમનું ધ્યાન ખીંચાયું; પરંતુ સમયની બલિહારી અને માણની મરજીથી તુરત તેમ થવાનો યોગજ હાથ લાગ્યો નહોતો. જેથી તેમણે માણની આજ્ઞાને વધાવી લીધી. '

તેમણે માણની મૂર્તિ સ્થાપવા અનેક યત્નો આદર્યા; તથાપિ તેઓ સફળતાને ભેટ્યા નહોં. પરંતુ તેમનું એક સરખું ધ્યાન એજ કામ ભણી લાગ્યું રહેવાથી અંતે ખેરાળની અંદર શ્રીમા-ળીની ન્યાતની વાડીમાં મજકુર માણની સ્થાપના કરવામાં સફ-ળતા મળવાનો સમય હાથ લાગ્યો. સં. ૧૯૫૩ ના આશો સુદી ૧૩ શુક્રના રોજ માણની પ્રતિમાની મંત્રપ્રતિષ્ઠા કરાવી આનંદને વધાવી લીધા. તેમજ સારી રકમ ભેટાર્થ મળી આવતાં જોઈતાં સર્વ પૂજાસાહિત્યો, મંદિરનેઃ ઠાઠ અને અન્ય ભોગ સામગ્રી વગેરે પણ મેળવી લીધી. તેમ તેમણે પણ બનતી સેવા ભેટ કરી આનંદ પ્રાપ્ત કરી લીધા.

તતપશ્ચાત્ માણના મંડપ અગાડી ચોઘડીઆં શરૂ થવાને તેમને સંકલ્પ થયો. જોથી આનંદના ગરબાને પાઠ કરી સૂઈ ગયા કે રાત્રિ સમયે—“ કાઠિયાવાડમાં પ્રવાશ કર. કાર્ય સફળ થશે.” એવું સ્વપ્ન સૃષ્ટિથી જળાયું, જોથી જાણીતા નામાંકિત ગૃહસ્થાનાં પત્રો મેળવી તેઓ લીંબડી દરબાર સાહેબ સ્વ. સર જસવંતસિંહજીની બેટ લેવા રવાના થયા, અને વિરમગામ, વઢવાણ થઈ લીંબડી જઈ પહોંચ્યા. માતાજીના પ્રતાપથી સવ સ્થળે ધાર્યુંજ થતું હતું અને તે તે સંબંધી સ્વપ્નદ્વારા પ્રથમથીજ સૂચના થયા કરતી હતી.

સં. ૧૯૫૪ ના પોષ વદી ૩ ના રોજ દરબારશ્રીની મુલાકાત થઈ અને વાતચિતમાં પરમાનંદ મળ્યો, તથા એક માસ લગી તેમને રોઠી દરબારશ્રીએ પોતાની આસ્તિકતા, ભક્તિભાવ, શ્રદ્ધા, ઉત્સાહ અને વિદ્વતાદિનો પરિચય આપ્યો, જેના લીધે અત્યાનંદ મળ્યો હતો, તથા ચોઘડીઆના વર્ષોશન સંબંધે પણ હુકમ થઈ ગયો હતો; કેમકે તેમને માતાજીએ સ્વપ્નમાં તે બાબત કરવાની આજ્ઞા કરી હતી. એ દરાવ માતાજીની જેરાળુમાં સ્થાપના રહી ત્યાં લગી કાયમ રહ્યો હતો.

વીશ વર્ષ લગી માણની મૂર્તિયે જેરાળુના મંદિર અંદર કાયમ રહી ભાવિક ભકતોને અનેક પરચા આપ્યા હતા; પરંતુ ભાવિક પૂજારી બાલારામનું મરણ થતાં માણની પૂજા સેવા વગેરે ખરેખર ન થવાના લીધે માણ સ્વપ્નદ્વારા પોતાના આઘ વિશ્રામ નવાપુરામાં બિરાજવાની ઇચ્છા દર્શાવા લાગ્યાં. એ સંબંધી બોગીલાલભાઈએ અમદાવાદમાં આવી નવાપુરાના મંદિર સંબંધી

તેમજ શ્રીમાન વલ્લભભટ્ટના વંશજ રા. રા. અંબાલાલભાઈની
ભવ્ય ભાવના સંખંધી હકીકત મેળવી એટલુંજ નહિ પણ
તેમની સાથેની વાતચીતમાં માણનો વિચાર જે સ્વપ્ન દરમિયાન હતો
તે જણાવ્યો. જેથી માણની કૃપાબળે તે વિચારણાને અંબાલાલ-
ભાઈએ વધાવી લીધી; કારણ કે માણની વંશપરંપરાથી ચાલતી
આવેલી વિશુદ્ધ ભક્તિમાં બનતી સેવા બજાવવી એ તો તેમનું
કર્તવ્યકર્મ હતું તેમણે સર્વ પ્રકારે તે મનોવૃત્તિને સફળતા
આપવા પૂર્ણતસાહ પ્રદર્શિત કર્યો, એથી તેઓ ખેરાળ ગયા.
તેમજ સુમુદ્ધર્તે માણની મૂર્તિ અમદાવાદ લઈ આવ્યા.

સં. ૧૯૭૯ ના પૈશાખ શુદ્ધ ૬ ગુરુવારના રોજ નવાપુરાના
મંદિર નજીકના નવા ભવ્ય દેવાલય અંદર મજદૂર માણની
મૂર્તિ કાયમને માટે તેમણે યથાશક્તિ ભક્તિ સાથે વેદોક્ત વિધિ-
વત્ અંબાલાલભાઈની શુભેચ્છાથી પ્રતિષ્ઠા કરી અને એથી એમણે
તેમજ પ્રેક્ષકોએ પૂર્ણાનંદ મેળવ્યો. આ સમય બેવા યોગ્ય ધામ-
ધૂમ થવાથી ભાવિક ભકતોના પણ અપાર ઉત્સાહ વૃદ્ધિ પામ્યો હતો.

આ સર્વ પ્રભાવ તેઓએ આનંદના ગરબાથી નિહાળ્યો
છે, તથા દરેક કાંઈ વખતે આ ગરબાની અજમાયસ કરી છે
કે જે ધારેલી ધારણા સફળ કરવા સાક્ષાત્ કલ્પવૃક્ષ સમાન છે.
વલ્લભભટ્ટનું પણ કથન છે કે-“કળિ કલ્પતરુવાડ, જે જાણે
તેને મા;” આ કળિયુગ અંદર કલ્પવૃક્ષની વાડીરૂપ છે; તો
પણ જે આપને પૂર્ણપણે જાણે પિછાણે છે તેનેજ સફળ ઇચ્છા-
પૂરક કલ્પતરુ સમાન છે.

વડનગર નિવાસિ નામાંકિત ભક્તરાજ મહારામ મહારાજ

પણ કહ્યું છે કે—“હલિયુગમાં મા કલ્પવૃક્ષ છે આશી
નિરાશી ન થાય.”—મતલબ કે માણ ! કવિ દાળમાં કલ્પવૃક્ષ
રૂપ હોવાથી આશાપત મને નિરાશાને ભેટનાંજ નથી.

તેમજ ભક્તરાજ માધવદાસજી પણ કહી ચકા છે કે —

“નને ખંડમાં તહારે બિદરે, માનુનીના તે ટીધા છે મદરે;
દુખિયાંનાં ટાળ્યાં તેં દર્દરે, સલખનપુરે સાગી માળદુયરારે.”

આ પ્રમાણે અનેક પ્રમાણભૂત વચનો છે અને જોની જોવી
સખળ નિર્ખળ ભાવના તેવી તેની ધરણા પરિપૂર્ણ થઈ છે.

આનંદના ગરખાના પાઠથી કરછ ભુજના શરદખગ સુમિ
ન્ટેન્ટેન્ટ સાહેબ રા. રા. વાલજીભાઈ માધવજીભાઈ પણ દવાઓ
કરી કરી તદ્દન કંટાળી ગયા હતા છતાં અજીર્ણની ખીમારી ન
મટી જોથી તેમની જિંદગી તરફની આશા પણ શંકાને શરત
થઈ રહી હતી; તથાપિ ગરખાનો પાઠ કરતાં અણુધારી અજીર્ણ
રીતિથી તન્દુરસ્તી પ્રાપ્ત થઈ કે જોયો હાલ હૃદયપુષ્ટ રહેવાથી
ગરખાના અનન્ય ઉપાસક થયા છે. તેમજ રા. રા. વિશ્વજીભાઈ
રાઘવજીભાઈ આ. રેવનુ કમીસ્નર સાહેબ (ભુજ) તેમજ અને
રા. રા. પ્રેમજીભાઈ ઉમરશી ગોહડ એન્ડ સીલ્વર સ્મીથ કરછ
વકસ ભુજ (હાલ પડોદરામાં છે.) તેમને અને મને પણ અ-
નંદના ગરખાના અલૌકિક અમકારો મળ્યા છે. તેમજ ભુજમાં
એક દરજીને ત્યાં રોજ ઘર ઉપર પથરા પડતા હતા તે આ
ગરખાના પાઠથી અબજામ રીતે ખંધ પડી ગયા હતા. અને
ભોળીલાલજીને તો સંપૂર્ણ અમકારો મળવાથી આનંદના ગર

ખાને કંઠમણિ ગણિ નિરંતર ભણવાનો નિયમજ બક્ષાયેલો છે. પ્યારા ચિ. ડૉ. મહાદેવપ્રસાદ અમેરિકા ન્યુયોર્ક અંદર એમ. ડી. ની ડીગ્રી મેળવવા ગયા છતાં માજની કૃપાથી ટૂંક મુદતમાં અણુધાર્યા સંયોગો વચ્ચે ઘણા માન સન્માન સાથે ઉંચા પદની પદ્વી પ્રાપ્ત કરવાથી તેમની મનેચ્છા સુદૃઢ થઇ છે. આથીજ વલ્લભભટ્ટજીનું વાક્ય સત્ય છે કે કલ્પતરુ સમાન સર્વેચ્છા પૂરક આનંદના ગરખાનો પાઠ છે એ નિર્વિવાદ છે ! તેમજ મહાત્મા-જીનું કથન છે કે—“કલૌચળ્લીવિનાયકૌ-આ કળિકાળ અંદર દેવી અને ગણપતિજી ખાસ અમત્કારદાતા છે.”

આજે આ આનંદના ગરખાને જન્મ મળ્યે લગભગ ૨૭૦ વર્ષ થવા આવ્યાં છે અને આના પાઠ કરનારા પ્રેમી સેવકો-પાઠકો બેસુમાર છે; પરંતુ આ ગરખાનું ખરૂં રહસ્ય અને શુદ્ધ પાઠ જાણનારા કોઇ વિરલાજ પાઠક છે. કેમકે તેના પૂર્ણ અર્થ પ્રકટ કરવા કોઇનું ધ્યાન દોરાયુંજ નથી. નથી દોરાયું એના હેતુ એજ કે ગરખાના અર્થ લખનાર કાવ્ય સાહિત્યનો પૂજક અને રસિક પ્રયોજક હોય તોજ તે કાર્ય પાર પડેાંચી શકે. તેમજ આ ગરખામાં મારવાડી-મરાઠી-કચ્છી-માગધી-હિંદી અને પ્રાંશયન તથા ગામડીઆ ભાષાના પણ કોઇક શબ્દ છે જોથી તે બધી ભાષાઓનું જ્ઞાન પણ હોવું જોઇએ તો યથાર્થ અર્થ લખી શકાય, અને એવી રીતે અનુવાદ થાય તો ઘણા પ્રેમી પાઠકો આ ગરખાના રહસ્યનો કિત્તમ લાભ લઇ શકે કે જોથી વલ્લભભટ્ટજીના શ્રમની સાફલ્યતા પણ થઇ શકે.

એક સમય આ ગરખાના અનુવાદ સંગ્રહ વિષે રા. રા.

ભોગીલાલભાઈએ મને પ્રેરણા કરી એટલે મારી માજની કૃપાથી પણ તે તરફ મનોવૃત્તિ પ્રેરાઈ અને મેં તે પ્રેરણાને વધાવી લીધી છતાં પણ મેં તેમને કહ્યું કે, ‘એક મનુષ્ય બધી બાબતોમાં નિષ્ણાત હોતો નથી; કેમકે ‘સર્વજ્ઞાકોદારે:’ જીથી મારા કરેલા અનુવાદને અવલોકી તેમા યોગ્યતા સચવાઈ છે કે કેમ તે જોઈ જાણી સુધારો વધારો કરી શકે તેવો કોઈ શક્તિમાન વિદ્વાન શોધી દેવા હયાન દેવું પડશે’ આ ઉપરથી ભોગીલાલજીએ કહ્યું કે—‘તે કામ મારા મામાના દીકરા બટુશંકરજીને સોંપી દરિયા અદા કરાવી દઈશ.’

તદનંતર આ ગરખાનો અર્થ મેં યથામતિ સાથ લખી ઉક્ત સુજનમંડળી સમક્ષ અર્થ વિચાર સંબંધી શંકા સમાધાન કરી ઘણા પાઠની ચુંટણી સમેત શુદ્ધ અને નિઃશંક ભાષાંતર તૈયાર કર્યું અને એથીજ હું ત્રિય પાઠકોને આનંદ આપવા અનુસર્યો છું. પણ તે પુસ્તક ૦-૮-૦ ની કિંમતે પ્રકાશક પાસેથી મળી શકશે.

આ સ્થળે (ભોગીલાલજી અને બટુશંકરજી) એ બેઉની થએલી માજની સેવા માટે હું અત્યંતભારી છું.

આ પાઠસિદ્ધિરૂપ આનંદના ગરખાની સિદ્ધિ મેળવવા ઇચ્છનાર મહાશય પોતાની મનકામના સફળ થવા નિમિત્ત આશો માસની નવરાત્રી અંદર જ્યાં શ્રી બહુચરાજીનું મંદિર હોય ત્યાં અથવા ગાંધી આંગી મૂર્તિ છળી સન્મુખ રાખી, જવારા સહ સુમુદ્ધર્તે કુંભસ્થાપના કરી શ્રીફળ સ્થાપી માજનું દીપ ધૂપ નૈવેદ્યાદિશ્રી પૂજન તથા આરતી આદિ કરવું. ઉત્તમ દઢ સંકલ્પ

સાથ આનંદનો ગરબો હમેશાં ઉપરનો વિધિ સાચવી ખની શકે તેટલીવાર શુદ્ધ ઉચ્ચાર અને અર્થ વિચારની ભાવના પૂર્ણ ભણવો. કિંવા આશો શુદ્ધ ૮ મીની ચાર ઘડી રાત્રિ જવા પછી માણની સન્મુખ દીપ ધ્રુપ યુક્ત ગરબાનો પાઠ શરૂ કરી નવમીના સૂર્યોદય થતાં લગી ૧૦૮ વાર ભણવો જેથી પૂર્વ સેવા સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે. અથવા તો મહા માસની, ચંત્ર માસની, આષાઢ માસની, અને આશોની નવરાત્રીથી પણ ઉપરનો વિધિ સેવી શકાય છે. નવમીના રોજ દિવસે માણનું પૂજન કરી પારણું કરી ઉત્થાપન કરવાનો નિયમ છે. (બ્રહ્મચર્ય, સત્યવચન, સાત્ત્વિક ભોજન અને પવિત્ર આચાર વિચાર જળવવા ખાસ ધ્યાન દેવું.) તદનંતર ખંજ વર્ષની આશોની અષ્ટમીના દિને “ નમો નમો જગન્માત. નામ સહસ્ર તારે મા; માત તાત ને જાત, તું સર્વે ગહારે મા. ” આ પાઠ મંત્રનો દશ હજાર જાપ કરે. અને એજ મુજબ ચારે નવરાત્રીએ કરવું જેથી મંત્રસિદ્ધ થાય છે. અગર જેની જે મંગણી હોય તે પૂણું કરવા ગરબામાં ૧૦૦ મા ગરબાથી શરૂ થયલા પદમંત્રની ઉપાસના કરવી. એટલે કે, ધન ધાન્ય પ્રશુ પુત્ર અને દિર્ઘાયુ એ પાંચ ઇચ્છાવાળાએ-“ પામિ પદારંથ પાંચ, અવણે સાંભળતાં ૨૧, ” આ પાઠની ઉપાસના કરવી. અગ્નિભયથી ખચનારાએ-“ નાવે ઉન્હી આંચ, ત્રાવાનળ ખળતાં મા. ” તથા શત્રુના શસ્ત્રત્વેના ભયથી ખચનારાએ-“ શાસ્ત્ર ન અડકે અંગ ” એ બે પદોના, તેમજ હમેશાં નવનવા ભોગ સંયોગની ઇચ્છાવાળાએ “ નિન નિન નવલે રંગ ” એ બે પદોનો, તથા જળભયથી ખચનારાએ

“જળ જે અકળ અઘાત-” એ જે પહેનો. તથા અન્ય ભય સંકટનાશનાથ “ક્ષણ ક્ષણ નિશિદિન પ્રાત-” એ જે પહેનો, તથા ભૂત પ્રેતાદિના ત્રાસ નિવારણ માટે-“ભૂત પ્રેત જંબુક” એ ચારે પહેનો, તથા પગ હાથ વગેરે અંગપાંચની ગતિ ભંગ થએલી સુધારવાની ઇચ્છાવાળાએ-“ચરણ કરણ ગતિ ભંગ” એ જે પહેને, તથા મુંગા બોબડા તોતળા અને અંગની બાધા વ્યાધિયો ટાળવાની આહવાળાએ “મુંગ મુંગ મુખ અંગ” એ જે પહેનો, રોગથી અંધાપો પામેલો ટાળવાવાળાએ-“સૂચણ વિહણાં નેણ” એ જે પહેનો. તથા વાંઝીઆપણું ટાળવા ઇચ્છનારાએ “પુત્ર વિહણા કહેણ” એ જે પહેનો. ધમ અર્થ કમ મોક્ષની ઇચ્છાવાળાએ “કળી કલ્પતરૂ વાડ” એ ચારે પહેનો. પુરુષાર્થ મેળવવાની આહવાળાએ “મકટ પુરુષ પુરુષાર્થ-” એ જે પહેનો, તથા ગરીબી ટાળી ઠકુરાર્થ પામવાની ઇચ્છાવાળાએ “ઠાણાં ધર ઠકુરાર્થ” એ જે પહેનો. તથા નિર્ધનને શ્રીમાન થવું હોય તો “નિર્ધનને ધન પાત્ર” એ જે પહેનો, રોગ શોક દુઃખ માત્ર નાશનાર્થ-“રોગ દોષ દુખ માત્ર-” એ જે પહેનો. તથા વિવિધ વાહનોની સત્તિ આહવારે “હથ ગય રથ મુખપાલ” એ જે પહેનો, તેમજ ધર્મની દવખ ધન ધાન્યાદિની સ્થિરતા મેળવવા આહવારે “ધર્મદવખ ધન ધાન્ય” એ જે પહેનો, અને રાજ્યમાન વાંછનાવાળાએ-“મહિપતિ રે મુખ માન” એ જે પહેનો. સખળ સંકલ્પ ગમિત વિધિયુક્ત મંત્ર જપવે. એટલે ત્રણ કે નવ દિવસમાં ૧૦૦૦૦ સંપુટિ પાઠ કરી, કાર્યસિદ્ધિ મળ્યે અપરાધ ક્ષમા શાંતિ પાઠ-નવચંડી કરાવી બ્રહ્મભોજનાદિવડે મંત્રની પ્રસન્નતા મેળવવી.

દેવોની પ્રસન્નતા મેળવવી કે દર્શન દે તેવી ભાવના સખળે
 કરવી એતો કાર્યકર્તાના મનોબળ સંકલ્પ પર આધાર છે. પ્રલ્હાદના
 અડગ ટેક બળવડે સ્થંભ અંદરથી તૃસિક્ક ભગવાન પ્રકટયા.
 માર્કંડેય ઋષિને ચમદૂત લેવા આવ્યા તે વખતે મુનિની સ્તુતિથી
 પાર્થિવેશ્વરમાંથી શ્રી શંકર પ્રકટયા હતા. ભક્ત જોડાણા માટે
 રણુછોડણ સવા વાલથી પણ ઓછા થયા હતા. દારિકામાં
 શ્રીકૃષ્ણ સ્વરૂપ અંદર મીરાંબાઈ સમાયાં હતાં. પીપા, નરસિંહ
 મહેતા, સૂરદાસ, હરિશ્ચંદ્રાદિ ભક્તોનાં કષ્ટ ટાળવા પ્રભુ લક્ષ્મીપતિ
 પ્રકટ થયા છે. તુલસીદાસજીને શ્રીરામ ભેટયા છે અને વૃંદાવનમાં
 શ્રી રાધિકાપતિયે રામરૂપે દર્શન આપ્યાં છે. શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર
 ભગવાનના વાળ અંબાજીમાં ઉતરાવ્યાની સાક્ષી શ્રીમદ્ ભાગવત
 તણ આપી રહેલ છે. રામકૃષ્ણ પરમહંસ શ્રીમહા કાળીના
 પરમોપાસક હતા અને તેમાંથી સાક્ષાત્કાર થયો હતો. સ્વામી
 વિવેકાનંદજીને પણ મહાકાળીનો અને હનુમાનજીનો સાક્ષાત્કાર
 થયો હતો અને આપણાં પ્રમાણભૂત શાસ્ત્રો પણ પુકારી પુકારીને
 કહે છે કે-સર્વ તમમૂરં હરિમ્. પરમાત્માશ્રીના ચૈતન્ય શિવા-
 યની એક પણ વસ્તુ છેજ નહીં. સ્વામી વિવેકાનંદજીએ પણ
 મૂર્તિ પૂજા માટે ઉચો વિચાર ધરાવ્યો છે. જગપ્રસિદ્ધ ડો.
 જગદીશચંદ્ર જોએ પણ સ્થાવરમાં પ્રભુની ચૈતન્ય શક્તિની પૂર્ણ
 લાગણીઓ સામેત કરી જગત્જનોને ઉચ્ચ સાયેન્સ બળથી ચક્રિત
 કર્યા છે. દેવની ભક્તિ કરવાથી વારંવાર મંત્રોચ્ચારણવડે માન-
 સિક (ઉચ્ચ) ભૂમિકા પર તે દેવનો આકર ખડો થાય છે. તેથી
 તેમની પવિત્ર અને શુભ શક્તિયો સેવક ભણી આકર્ષાયાથી તેવું
 કેન્દ્રસ્થાન બને છે. મીમાસામાં દર્શાવ્યું છે કે-મંત્રાન્મક લેવ-

મંત્રો વિના દેવ છેજ નહીં. અર્થાત્ અમુક દેવતાનો અમુક મંત્ર શુદ્ધોચાર કરવા વડે ધ્રુવરીઓ પેદા થાય છે તે ધ્રુવરીઓ ઉચ્ચ ભૂમિકાપર આકૃતિ ખડી કરે છે તેથી તે દેવ તેટલો સમય તેમાં નિવાસ કરે છે અને ભક્તની મનકામના પૂર્ણ કરે છે.

મહામાયા શ્રી જગત્પતિની સર્વ શક્તિ છે. તે મહામાયાએ દબ્ધમાન જગતમાં અનેક કાર્યપરત્વે અનેક ભિન્ન ભિન્ન રૂપે પ્રકટ થઇ સકળ આસુરી સંપત્તિનો અંત આણ્યો છે, સંત સુર-ધેનુની વહાર કરી જગતની નીતિ રીતિ આદિ નિયમમાં રાખેલી છે, અને તેમનેજ વિશ્વવાસિયો અનેકરૂપે પૂજે છે; પરંતુ તેઓ તો એકજ રૂપમાં રહી પ્રતિ આણુમાં ગતિ આપવા પ્રકાશિ રહેલ છે. અર્થાત્ - “एको देवः सच तेषु भूगूढः सर्वव्यापि सर्व भूतार्तरात्मा- એકજ દેવ હુલ પ્રાણી પદાર્થ અંદર ગુપ્ત કિંવા પ્રકટરૂપે પણ રમી રહેલ છે અને અખિલ પ્રાણિ વિષ અંતરાત્મા રૂપે પ્રકાશિત છે.” કથનનો હેતુ એજ છે કે ઇષ્ટ દેવતા જ્યાં બેઠાંએ ત્યાં-અણુ અણુ અંદર પ્રકાશિત છે. માત્ર સખળ ભાવનાની સુરતા લાગે તો તો મનેચ્છા મુજબ કાર્યસિદ્ધિ હાજરજ રહે છે.

સમસ્ત ભાવિક શાક્ત ભક્તોનો આનંદ મળવા હિતાર્થ આ આનંદનો ગરબો અર્થ રહસ્ય વગેરેથી વિભૂષિત કરી પાઠકોના કરકમળ શોભાવવા તૈયાર કર્યો છે. ઇચ્છુ છું કે આ ગરબાના પાઠથી ત્રેમી પાઠકો અખિલ મન કામના અને અખંડાનંદ મેળવી આ માયામયી સંસાર ચક્રના ફદથી દૂર થઇ શક્તિચરણમાં લીન થવા મસ્ત બનશેજ !

આ ગરખાના અર્થ* પુણ્યપણે પ્રકાશ કરવા એ તે! હાથ વડે સાગર તરવા સરખો મુઠ પ્રયાસ જ મનાય તેમ છે. તથાપિ માણ્યાર્પિત યથામતિવડે જે કંઈ સાર મંથન કરી તરવ તારવ્યું તે રસવત્ ગુણુવાહી સુખનો સ્વિકારી સુધારી મારા અમને સાક્ષ્યતા બક્ષશેજ! જે કે આ જગત ભૂતભરિત હોવાથી મારી મતિમાં તે ભૂતનો અંશ કદાચ હોય તો આશ્ચર્ય નથી. માટે આપ વાચક મહાશયમંડળ રહેલી ભૂત દોષાદિક ભાવની દિવા સુરસ સિંચનની ખામી વધે દરગુજર કરી મને કડ઼્ઘાની રાહે તે તે-ભૂતો દેષો વગેરેની સૂચના કરશે તો ખીજ આવૃત્તિ સમય તે વિચારોને યોગ્ય સ્થળે સ્થાપવા વધાવી લઇશ.

જે કે આ ગરખાના ગાઠ ઘણા છપાઇ ચૂક્યા છે; તથાપિ ક્રમે ક્રમે ક્વિપિ સમજદોષથી અશુદ્ધતા થઇ જતાં અર્થનો નિશ્ચય પણ મુશ્કેલ થઇ પડ્યો હતો. જેથી મેં ઘણી પ્રતેને આધારે પાઠ અથ રહસ્યસંગતિને ધ્યાનમાં રાખી આ અર્થ સહિત તૈયાર કરેલ છે જેથી દુરાગ્રહી ન થતાં સુખનો આ પાઠ અર્થને ધ્યાનમાં લેશે.

રાજનગર સંવત ૧૯૭૯
પોથી પૂર્ણિમા

} શક્તિચરણોપાસક
પુરે હિન્દુ પૂજારીશ્રી શરમ્ભ

* અર્થ સહિત ગરખે: પ્રકાશક પાત્રેની ૦-૮-૦ ની કિંમતે મળશે.

શ્રી

શ્રી સુવાળચોકમાં બીરાજતી શ્રી બહુચરાશ્ર માતાજી
(મહામાયા) નું મહાત્મ્ય વર્ણન અને વહીવટ.

મહાત્મ્ય.

આ સ્થાન પુર્ણ શ્રદ્ધામય તેજ વેદમાતા મહાન ગાયત્રીનું સાક્ષાત ઉજવળ દેવસ્થાન છે, અને મૂળ સ્ફટીક (પ્રાચીન વખતનો) ના ઉપર સંપૂર્ણ સુવર્ણનો ગાયત્રી ચંદ્ર છે, તેનીજ દેવી રુપે પુજા થાય છે. આથી મહામાયાનું સ્વરૂપ નીરંજનનિરાકાર છે. આ સ્થાન આદીઅનાદી સૃષ્ટી મંડાણ પહેલાનું શ્રી માયાનું છે, અને તેથી તેની પ્રતીષ્ઠા કે ઉત્પત્તિનું વીવેચન થઈ શકતું નથી. તથાપિ માયારૂપે જે જે કાર્યો ઇતિહાસરૂપે અને શાસ્ત્રાનુસાર મળી આવે તેનેજ મહાત્મરૂપે ગણી તેજ પ્રગટ થઈ શકવા જેવું છે. આ સૃષ્ટિમાં અનેક દેવીરૂપે સ્થાનો છે. જે માયાના અનેક કાર્યરૂપે ગણાયેલાં નામોથીજ છે, અને મહામાયા ગાયત્રીનું સ્થાન આ સિવાય આ ભુમંડળમાં નથી. જે વખતે શ્રી પરમાત્મા કૃષ્ણભગવાનનો સોળ કળા અવતાર ધરવા સમય થયો ત્યારે શ્રી ભગવાને કૃષ્ણરૂપે વસુદેવને ઘેર દેવકીજીના ઉદરે અવતાર લીધા તેજ સમયે આ મહામાયારૂપે નંદજીને ઘેર જસોદાજીને ઉદરે માયાએ પુત્રીરૂપે અવતાર ધારણ કર્યો દુષ્ટ કંસ પોતાની ભગિનીના તમામ સંતાનોનો નાશ કરતો હોવાથી, તેજ

રાત્રીમાં શ્રી ભગવાનને જસોદાજીને ત્યાં અને માયાને દેવકીજીને ત્યાં અદલબદલ ગોઠવી દેવામાં આવ્યાં પછી કંસને દેવકીજીને પ્રસુતની બબર થતાં તેનો નાશ કરવા દેવકીજી પાસે [ખંદીખા-નામાં] આવ્યો અને નાશ કરવા બાળક ભાગતાં આ મહામાયાને બાળકીરૂપે ધરવામાં આવ્યાં ને તેને કંસ પોતે મારવા જતાં માયારૂપ શક્તિ વીજળીરૂપ થઈ જતાં ગગનરૂપ વાણીથી કંસને બહોર કંઈ કે દુષ્ટ તને મારનાર શ્રી ભગવાનનો સાળ કળા પૂર્ણવતાર થઈ ચુક્યો છે. એમ વાણી થઈ વીજળીરૂપ તેજ અલોપ થઈ ગયું તેજ આ મહામાયા સ્થાન છે, અને માયાએ જે જે અવતાર ધારણ કરી કાર્યો કર્યા તે તે રૂપે જે તે સ્થાને તે તે દેવીરૂપે પુજાય છે. સર્વ દેવી કે શક્તીનું મુળ તેજ મહામાયા એ આ સાક્ષાત મહામાયા છે, અને કારણરૂપે જ્યાં ત્યાં નામરૂપે પ્રખ્યાતી થઈ પૂજાય સ્થાને; થયા છે. બાકી તે સર્વ દેવીયોનું તત્ત્વ મહામાયાએ બહુ ઠેકાણે પ્રવાસ એટલે પ્રગટ થઈ કાર્યો કર્યા ઉપરથી બહુ નામવડે વિખ્યાત થઈ, એવાં સર્વ દેવીયોનાં તત્ત્વથી પ્રાકૃતમાં અપભ્રંશરૂપે બહુચરાજી નામ પડેલું છે. જેને માટે શ્રીમદ્ ભાગવતમાં પણ કહેલું છે.

એ આધારે બહુચર નામ પડેલું છે. બીજી રીતે બહુ જે કે ઘણા, ચર નામ ફરવું પ્રવાસ કરવો યા ચરી જવું, ભક્ષ કરવું એવી રીતે બહુ રાક્ષસોના ભક્ષ કરવાના લીધે આ માયાનું નામ બહુચરાજી થયેલું છે, અને મૂળ આ સ્થાન મહામાયા ગાયત્રીનું મહાન સ્થાન છે. દેવીભાગવત કે ભગવતી ભાગવતમાં જે જે દેવીઓનું વર્ણન કરેલું છે તે મહામાયા પોતે કારણરૂપે થએલાં

નામોનું છે, અને આ મહાનમાયાનું વર્ણન કરવા તો માત્ર વેદ સિવાય કોઈ સમર્થ નથી ને વેદમાં માયાનું સવિસ્તાર વર્ણન કરેલું છે એટલે તે સિવાય બીજાં દેવી મહાત્મનાં પુસ્તકોમાં આ વર્ણન મળી શકતું નથી, અને હોયજ નહીં, તેવી નીરંજન નીરાકાર વેદમાતા ગાયત્રી મહામાયાનું સ્થાન આઘચનાઘ છે, કે જમાંથી તમામ દેવીયો ઉત્પન્ન કારણરૂપે સમયાનુસાર ગણાએલી છે. તે આ મહાન વેદમાતુને હું વંદન કરું છું. દ્વારકાં મહાત્મમાં લખેલું છે કે દ્વારકાંથી સૌ કોસ ઉપર આ માયાનું સ્થાન છે. અને બીજી રીતે તો મહાન મહાનમાયાનું વર્ણન કોઈ કરી શકવા સમર્થ નથી. તેવી જગત માનુશ્રીનું આ તીર્થ સ્થાન છે, જેને પુણ્ય પ્રક્ષમય રીતે અધ્યયન કરવાથી પ્રક્ષત્વને પ્રાપ્ત થઈ શકાય છે. તેવાં આ શ્રી માતાજીની ભક્તિ લાભ લેવા જગત માંને ચુકવું બેઠતું નથી.

સ્ત્રીનો પુરૂષ થવાની હકીકત, તથા ફાકડા
(ફીજલ) અહીં હોવાનું કારણ.

બીજમપીતામહને મારવા અંબા બળી મુઠ, જેનો શીખંડી થયો ને પાંડવ કૌરવના યુદ્ધમાં શીખંડીના હસ્તે પીતામહનું મૃત્યુ નિર્માણ થયેલું હોવાથી, અને શીખંડી વ્યંડળ (નપુશ્ક) હોવાથી તેના હાથનું બાણ વાગવાથી પીતામહની અસદગતિ થાય માટે આ ધર્મયુદ્ધમાં તેટલા કારણ પુરતું પુરૂષત્વપાણું મેળવી આવવા શીખંડીને આજ્ઞા થવાથી, શીખંડી તે મેળવવા આ માયા સ્થાનકે આબે, અને આ સ્થાનના માનસરોવર તીર્થપર યજ્ઞ કરતા હોવાથી એક યજ્ઞે શીખંડીને આવવાનું કારણ પુછતાં તેણે તેને

હકીકત કહી, તે ઉપરથી યક્ષ પોતાનું પુરુષત્વ શીખંડીને મળવા, અને શીખંડીનું વ્યંડળપણું યક્ષને મળવા આ તીર્થ (સરોવરમાં) એકબીજાને સંકલ્પ અપાયો લેવાયો. તે પ્રમાણે શીખંડી યુદ્ધમાં જઈ નીમેલી મુદતે યક્ષનું પુરુષત્વપાત્રું પરત આપવા ફરી આ સ્થાને આવતાં, વચમાં તીર્થ (સરોવર) નજીક યક્ષના ગુરૂ મળ્યા, તે ઉપરથી શીખંડીને આવવાનું કારણ પુછતાં પોને યક્ષ પાસેથી ઉછીતું પુરુષત્વપણું કારણરૂપે ગયેલો પરત આપવા આવવાનું જગીયું તે ઉપરથી ગુરૂને ગુસ્સો થયો કે પોતાના શીષ્યે પોતાના અપરોક્ષ આ માર્ગ કેમ કર્યું? તેથી આપ દીધો કે જ તમારા એકબીજાના સંકલ્પે પ્રમાણે તને જ પુરુષત્વપણું મળ્યું છે તે તને કાયમ રહેવું, અને તારું વ્યંડળપણું યક્ષને મળ્યું છે તે તેનેજ કાયમ રહેવું. એ ઉપરથી શીખંડી પુરુષ થયો ને યક્ષ વ્યંડળ (જી જોવા નપુસક) થયો. તે પ્રમાણે શાસ્ત્રાનુસાર આ તીર્થ માં જીનો પુરુષ થયેલો છે, અને યક્ષ વ્યંડળ રહ્યો તેનો ફાતડો (હીજડો) ખન્યો, કે જથી હાલ પણ અહીં ફાતડા હીજડા હોવાનું અને તેઓનું મૂળ સ્થાન આ ગણાય છે. અને હાલના આ યુગમાં પણ જીનો પુરુષ થવાનો દાખરો સોળંકી-રાજા માટે ખન્યાની વાત વલ્લભ ભદ્રજીના ગરખાથી સામીન થાય છે. તેનો પહેલાંનો ગરખો સવીસ્તર બીજો ઇતર ખુડોમાં આપેલો છે તેથી સેઢેજ સમજવા સરખું છે. માટે તેનું વધુ વિચન અહીં કરવું નીરર્થક છે.

કમાલીઆ.

આ સ્થાનમાં કમાલીઆ લોકોની વસ્તી છે અને તેના અંગે

ગુજરાતમાં કેટલાક ગાંધામાં તેની વસ્તી છે અને તે કામ અડી
હકદાર છે અને માતાજીના સેવક એક કામ કપે ગણાય છે તેને
કેટલેક ઠેકાણે કમાલીઆ નેમજ લીજડા કે ફાતડા અથવા પવેયા
માને છે, પણ તેમ નથી. લીજડા તે માત્ર વ્યવસ્થા લોકો. સ્ત્રીને
પાશાક પહેરે છે તે છે અને કમાલીઆ તે એક દુનિયામાં જરી
જાતો છે તેવીજ એ જાત છે અને તેઓ ઘરખાર છંયાં છોકરા
નોકરી આકરીવાળા છે માત્ર આ કામ અહીં સીવાય બીજે
ક્યાંય નથી તેથી તે કામ સંખ્યા લોકશંકા માટે હકીકત પ્રગટ
કરવાની ખાસ જરૂર છે; આ કામ સંખ્યા નેશીને પુછપરછ
કરતાં કાંઈ સંતોષકારક લેવાલ જતાવતા નથી, તેમ
આધારભુત કારણો મળતાં નથી, પણ બીજી રીતે
તપાસ કરતાં તે કામ થયાનું નીચેનું કારણ મળે છે તે
બાજબી લાગે છે. કમાલી કરીને મહાન ભક્ત થઈ ગયો છે, તેના
શીષ્યો હોંદુ અને મુસલમાન બંને હતા. જ્યારે કમાલીનો આ-
ખર વખત આવ્યો ત્યારે બંને જગ્યામાં ગંગડો જંગમ કે હોંદુ
કહે અમે અમીદાદ કરીશું ત્યારે મુસલમાનો કહે અમે
કબર કરીશું. આ તફારનો અંત લાવવા માટે ગુરૂએ બંને
પક્ષના શીષ્યોને ખોલાવી પાસે બેસાડ્યા, ને કહ્યું કે હોંદુએ ચીતા
તૈયાર રાખવી અને મુસલમાનોએ કબર તૈયાર રાખવી, મારા
પ્રાણ ગયા પછી મારા ઉપર જે કંઈ હોય તે ઉડીને જે સં-
સ્થાપર પડે તે પ્રમાણે વ્યવસ્થા કરવી અને તે મુજબ તમામ
શીષ્યોએ આજળ ઉપર પોતાને માટે ધર્મ ચલાવવો, એ ઉપરથી
આખર પછી ગુરૂ ઉપરનું કંઈન ઉડી કબરપર પડ્યું. તેથી તેમની

ઉત્તર ક્રીયા મુસલમાની ધર્મ પ્રમાણે થઇ, અને હીંદુઓને આગળ માટે પણ ગુરૂની આજ્ઞા મુજબ કરવાનું આવ્યું, ત્યારે હીંદુઓથી તેમને જુદા થયા સીવાય જુટકા નહોતા ત્યારે તે હીંદુઓ કમાલીના શીષ્ય માટે કમાલીઆ એ નામ ધારણ કરી જુદી કામ આ ઉત્પન્ન થઇ, ને તેથી હાલ પણ કમાલીઆ લોકો ને! તમામ ધર્મ હીંદુ પ્રમાણે પણ મરણ ક્રીયા મુસલમાનો પ્રમાણે થાય છે અને તેમની અહીં વસ્તી હોવાથી અને આ સંસ્થાન બંધાવાથી તે વખતના તેમને અહીં હકદાર બનાવવામાં આવ્યા છે.

વીક્રમ રાજાએ આ સ્થાનની કરેલી યાત્રા અને પરદુઃખ ભંજન ખાતર એક બ્રાહ્મણને પોતે અપાવેલું પુરુષત્વપણું.

રાજા વીક્રમે પણ પરદુઃખભંજન ખાતર એક બ્રાહ્મણને પુરુષત્વપણું અપાવવા ખાતર પોતાની ઈષ્ટદેવી હરસીદ્ધીની ઉપાસના કરતાં, હરસીદ્ધી માતાએ આ સ્થાન બતાવી અહીં તે કામ થશે એમ આજ્ઞા કરી અને આ સ્થાન આઘ અનાથનું છે એમ પણ કહ્યું તે ઉપરથી જુદ પોતે વીક્રમ રાજા આ સ્થાનકે આવી એ બ્રાહ્મણનું પુરુષત્વપણું અપાવી દુઃખ ભાગ્યું છે; (આ હકીકત સામંજસદ્દ કૃત ખત્રીસ પુતળીની વારતા નં કે જુની પ્રત ઉપરથી સુધારી ત્રીજી આવૃત્તી મહાદેવ રામચંદ્ર બજુએ તરફથી બહાર પડી છે તેમાંથી ૧૬ મી વારતા કાઢના થોડાની છે તેમાંથી તે ચોપડીના પાંન ૩૦૮ થી ૩૧૪ સુધીમાંથી મળે છે.)

અલાહિદીન ખુની.

વળી બીજી એવી પણ દંત કથા ચાલે છે કે અલાહિદીન ખુની હોંદુ ધર્મનું ખંડન કરતો કરતો સીદ્ધપુર આવી રૂઢમાળ તોડી બ્રાહ્મણોને વટલાવવા માટે પકડી બાંધવામાં આવ્યા, ને ફરમાન કર્યું કે તુમારા સરચા દેવ ખતલાવો નહીતો મુસલમાન બનો. એ ઉપરથી બ્રાહ્મણોએ મહાન અનુબંધન અને સાધનાઓ કરી ત્યારે ત્રણે દીવસે મહામાયા પ્રસન્ન થઇ બ્રાહ્મણોને સ્વર્ગમાં જણાવ્યું કે, “ સીદ્ધપુરથી પશ્ચિમે વનમાં માફે સ્થાન છે ત્યાં તમે તે રાખને લાવો કે હું અમત્કાર ખતાવીશ.” એ ઉપરથી સવારમાં અલાહિદીનને આ સ્થાને આવવા વીનંતી કરી તે ઉપરથી સ્વારી સાથે આ વનમાં આવી મુકામ કર્યો. (બ્રાહ્મણો સાથે) અહીં આ વનમાં આ સ્થાન આગળ કુકડા (મરઘડા) ફરતા હતા, તે દેખી તરત મુસલમાન લશ્કરે તેને ઉપયોગ આહારમાં કર્યો, સવાર થતાં એક રહેલો કુકડો બોલ્યો બરાબર જોટલા ઇસમેએ તે ભક્ષ કર્યા હતા, તેના પેટમાં તમામ કુકડા સજીવન થઇ બોલતા બોલતા તેઓનાં પેટ ફાડી બહાર નીકળી પડ્યા. તે અમત્કાર જઇ અલાહિદીન ખુનીએ બ્રાહ્મણોને છોડી મુક્યા, અને માતાજીને નમન કરીને હોંદુ ધર્મ ખંડન નહીં કરવાની પ્રતીજ્ઞા લઇ ચાલ્યો ગયો.

આ સ્થાનનું સંસ્થાનરૂપ બંધાવું, અને પ્રસીદ્ધી.

આ મહાન માયાનું સ્થાન યુગે કરી અપ્રસીદ્ધ ગુપ્ત અને અબજુપણમાં હતું ને હોયજ એ વાત નીરવીવાદ છે. અહીં માત્ર વરખડીયોના વન સીવાય કંઈ નહોતું, અને માત્ર હુંટારા

ધાડપાડુઓ ગુન્હા કરી અહીં વેંહચણી કરતા ને આ દેવીના સ્થાને ચોથ ભાગ મુકતા. જ્યારે વડોદરામાં ખાખીનું રાજ્ય હતું, તેવામાં પાટણ ખાખીનું રાજ્ય હતું, તેવામાં શ્રીમંત માનાજીરાવ મહારાજ સાહેબ મુલકગીરીના સુખા આ પ્રાંતમાં હોવાના કારણે આ વનમાં કાંઈ રાજ્યદારી તપાસના કારણે, અગર લુટાડ્યોની શોધના કારણે આ વનમાં આવેલા હતા. ને ત્યાં આ સ્થાન તથા કુંડ પુર્વેનો અસલી જોઈ પ્રસન્ન થયા, ને ત્યાં વીશ્રામ કર્યો, ત્યાં પાતાને પાઠાનો રાગ થએલો હોવાથી મટતો નહોતો, તેથી તે વખતે અહીં દેવની પાસે રહેનાર પુજારીને પુછતાં દેવીની ખાધા આપી, અને પાઠાપર કુંડનો ગારો લગાવતાં, અહીં મુકામ હતો તે દરમિયાન સાડું થવાથી તેમની આસ્થા વધી ને ખાધા કરી કે જો વડોદરામાં માંડે રાજ્ય પુણ્યપણે સ્થાપન થશે, તો પ્રથમ આ દેવસ્થાનનો ઉદ્ધાર કરીશું. અને શ્રી કૃપાથી તે પ્રમાણે વહેલું માંડું થવાથી પરમકૃપાળુ શ્રીમંત ગાયકવાડ સરકારે અહીં માતાજીનું દેડે ખંધાવ્યું તથા દેવળ કરતો માટો કાટ તલાવ વીગેરે ખંધાવ્યાં અને પુજા નૈવેદ્ય તથા ખીજા ખરચ માટે નજીકના ત્રણ ગામ ખેચર, શંખલપુર, ડોડીવાડા, ગામે ધર્મદાય અર્પણ કરી ઉત્તમ પ્રકારે સંસ્થાન ખાંધી પ્રતીક્ષામાં આણ્યું. ને વખતો વખત સુધારા વધારા થઈ અત્યારે શ્રીમંત પરમકૃપાળુ માહારાજ શ્રી ગાયકવાડ સરકાર એએશ્રીના ઉદાર આશ્રયમાં, આજા હીંદુસ્થાનમાં ઉત્તમ પ્રકારનું સંસ્થાન ખની હીંદુ ધર્મની મહાન માહામાયા ગાયત્રીનું પુરાણ સ્થાન ઉજવળ કરતી ભોગવી રહ્યું છે, (આ હકીકત હાલ લોકમાં ફતકથા ઉપરથી લખવામાં આવી છે.)

વર્ણન અને વહીવટ.

આ સંસ્થાન શ્રીમંત્ર ગાયકવાડ સરકારના ક્ષેત્ર પ્રાંતના ચાલુસમા તાલુકામાં છે. સરકાર તરફથી આ સંસ્થાનના તમામ વહીવટ થાય છે, અને કારભારીના હુદાથી શ્રીજીની વ્યવસ્થાની દેખરેખ રાખવા માટે અમલદાર અહીં રહે છે. અહીં દરબખાનું, નિશાળ, પોલીસખાતુ, મુલકીખાતુ વીગેરે કામની સંસ્થાન પુરતી કોટી છે. અફીસ, ગંજી, દારની સરકાર તરફથી ફકાને છે. ગામો ને શ્રીજીનાં છે, તેની ઉપજ સંભાળવાનું કામ ચાલુસમે તાલુકામાં થાય છે. શ્રીજીના આગળ યાત્રાળુઓનું ખાધા માનતા અને ચડતર આવે તે ઉપજને મોલખ કહેવાય છે, ને તે ઉપજને દર વરસે સરકાર તરફથી ઇજારો અપાય છે. તે ઇજારાની ને તે તમામ સદાવૃત્ત આપવા ખાતે કરેલું છે. માટે તે રકમમાંથી સદાવૃત્તનું ને ખરચ થાય તે જતાં ને રકમ વધે તે કમાલીયા ટોકેને છ આની અને કાલરી સોલંકી ગીરાસીયાને દસ આની વહેંચી આપવામાં આવે છે, અને સદાવૃત્તનું ખરચ વધારે થાય ને રકમ ઇજારામાં ઓછી ઉપજે તે કારણથી ખોટ જાય તે તે પ્રમાણે અને સદર હકદારોથી પુરી કરાવી લેવામાં આવે છે. શ્રીજીની ખાધા માનતા બદલ નીચે પ્રમાણે લેવા કરેલું છે.

ખાધા અગર ખાખત.

લેવાની વિગત. વિશેષ હકીકત.

માથાની વાળ ઉતરા-

વવાની લટની ખાધા.

૦-૬-૦

શ્રીજી દરેક પ્રકારની ખાધાએ.

૦-૨-૦

શ્રીજીને આંગી ચડાવવા બદલ

૦-૪-૦

શ્રીશ્રી આગળ ગોળ ખાંડ

અચરં ધાતુ જવાહીરથી

છોકરાં ભેળવા ખાખત. ૦-૪-૦ આ લગત કુતરાની છે.

ઉપર પ્રમાણે લેવાય છે. અને બીજી રીતે જની તેની બાધા મુજબ ખુશી પ્રમાણે ચીજ ભાવ દાગીના ચડાવવાના છે, અને ભેટ વાગેરે સુકવાની છે. તે ચાવાય વધુ કાંઈ લેવાતું નથી.

જે લોકો બાધાવાળા (માથાના વાળ ઉતરાવવાનીજ) પ્રાસે હક તરીકે માગણી કરે છે તે નીચે પ્રમાણે ખુશીથી આપવાનું છે.

મગણી કરનારનું નામ.

લેવાની લગત.

ફાતડો (પચધર્મ)

૦-૦-૬

ચાપદાર

૦-૦-૩

પરખીયા (મરઘાને પાણી પાનાર)

૦-૦-૩

મગારચી

૦-૦-૩

ઉપર પ્રમાણે લોકો બીજા તરીકે પરાપુર્વથી માગણી કરવાનો વહીવટ ધરાવે છે શ્રીજીની પુજા નૈવેદ્ય ખાગ, નોકર, ચોકર, નગારખાનું, દવાખાનું, અને નીશાળ વીગેરેનું ખર્ચ શ્રીજીનાં ગામોની ઉપજમાંથી કરવામાં આવે છે. ફાજદારી તમામ કામો ચાલુસમા માહાલમાં ચાલે છે. અને શ્રીજીનો મોટો મેળો ચૈત્ર માસની પુનમ ભરાય છે, તે વખતે ખાસ મેળસેટ અહીં ફારટ કરી કામો ચલાવે છે. દરેક યાત્રાળુ પાસેથી વેળાવાવાળા જણ દીઠ ચાર આના કર ઠાકરડા લોકો લેતાં તે શ્રીમંત પરમકૃપાળુ

નામદાર માહારાજ ગાયકવાડ સરકાર તરફથી તદ્દન ખર્ચ કસ-
વામાં આવેલ છે.

શ્રીનું દેવળ ઘણુંજ સરસ મોટું ઉત્તમ કારીગરીનું અને
જુની ખાંધણીનું. મજબુત વીંચાળ અને આરમખંદીનું છે, તેની
ડાબી બાજુ મોટી દીપમાળ છે અને તેને ફરતો મોટો કોટ છે,
કે જેની બરાબર આ ભાગમાં કોઈ ઠેકાણે તેવો કીલ્લો નથી
તેને ત્રણ દરવાજા છે મોટા દરવાજા દક્ષીણ બાજુ છે જેના
ઉપર હમેશાં ટોકારખાનું (ચોઘડીઆં) વાજે છે, મોટા દરવાજા
બહાર વેપારીઓનું મોટું બજાર છે અને કોટ અંદર પણ બજાર
છે ને ત્યાર બાદ આગળ પોષ્ટ ઓફીસ, સ્કુલ, દવાખાનું અને
સરકારી મોટી ધર્મશાળાઓ બે છે, તથા સામે રમણીય બાગ
છે અને ઉત્તર દરવાજા બહાર મોટું સુંદર ખાંધણું તલાવ છે ને
ને ઉપર હાલ રેલ્વે ગ્રાડીનું સ્ટેશન થયું છે. યાત્રાળુના ખાન
સુખાર્થે શ્રીમંત ગાયકવાડ સરકારે પોતાના મોટા ખર્ચે મહેસા-
ણાથી બહુચરાણ સુધી રેલ્વે ખંધાવેલી છે, પશ્ચીમ દરવાજા
શ્રીજીનેા માનસરોવર નામનો જુની ખાંધણીને કુંડ છે અને
તેમાં યાત્રાળુઓ સ્નાન કરીને બાદ શ્રીજીનાં દર્શન કરવા જાય
છે. માજીના દેવળ સામે પરમભક્ત વલ્લભભટશ્રીના બે મહાન છે
અને તેમાં પોતાનું સ્થાપીત શ્રીજીનું સ્થાન છે રેલ્વે થયા પછી
યાત્રાળુઓના સુખને માટે અમદવાદના મહાત્મ શ્રીમંત ગૃહસ્થ
શેઠ અને શ્રીજીના શેવક મોતીલાલ હીરાભાઈએ મોટી પથ્થરખંધ
ધર્મશાળા પુર્વમાં સરકારી ધર્મ શાળા નજીક ખંધાવી છે તથા
કુંડ ઉપર સુખાઈના નાનાલાલ મંજારામે નાની એક ધર્મશાળા

આધેલી છે, અને દવાખાના, સ્કૂલ સામે અમદાવાદ સાકરવાલા
ખાપાલાલ બેચરદાસ તરફથી બહુ મોટી ધર્મશાળા ખાંધવામાં
આવી છે. ને હજુ એકાદ બે ખાંધવાની તબવીજ ચાલે છે તેથી
યાત્રાળુઓને સર્વ વાતે સુખ થયું છે. અબજયા યાત્રાળુની સવડ
પ્રટે બીજા તીર્થોની માફક અહીં પણ તીથ ગોર લોકો બ્રાહ્મણો
હોય છે તે બીજા સ્થળો માફક અહીં પણ સ્ટેશનપર લેવા
(યજ્ઞમાનને) આવે છે. અને તે ગોર કહેવાઈ યજ્ઞમાનને બે-
+ મંત્રી સવડ કરી આવે છે. મોટી વીગેરે વેપારીઓની જથાખંધ
દુકાનો છે. તેથી ઠેઠ યાત્રાળુઓને અડચણ પડતી નથી.

ઉપર મુજબ તમામ મહાત્મ વર્ણન, દંત કથાઓ સરળ
વારતા રૂપે માત્ર સાધારણ સર્વ માણસો સમજી શકે તે હેતુથી
જવમાં આપવામાં આવી છે. તો હુલ સુઠની માફી આપવા વાં-
ચકો કૃપા કરશે એવી ઠતીની ઉમેદ છે.

લી. શ્રીજીનો દાસાનુદાસ.
પ્રસીદ્ધ ઠતી.

સકલ સૌખ્ય-શક્તિ-સિદ્ધિસમર્પક-

આનંદનો ગરબો.

(ગરબા છંદ.)

આજ મને આનંદ, વાઘ્યો અર્પો ઘણો મા;	
ગાવા ગરબા-છંદ, બહુચર આપ તણો મા.	૧
અલવે આળ પંપાળ, અપેક્ષાજ આણી મા;	
છો ઈચ્છા પ્રતિપાળ, થો અમૃત વાણી મા.	૨
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળ, વાસ સકળ તહારો મા;	
ખાળ કરી સંભાળ, કર આલો મહારો મા.	૩
તોતલાજ મુખ તંત્ર, તો તો તોય કહે મા;	
અર્થક માગે અન્ન, નિજ માતા મન લહે મા.	૪
નહો સંય અપસંય, કહો કાંઈ બાણું મા;	
કળી કહાવા કંચ, મન મિથ્યા આણું મા.	૫
કુલજ કુપાત્ર કુશીલ, કર્મ અકર્મ ભર્યો મા;	
મૂરખમાં અણુમીલ, રસરટવા વિચર્યો મા.	૬
મૂઠ પ્રોઢગતિ મત્તિ, મન મિથ્યા માપી મા;	
ઠોણ લહે ઉત્પત્તિ, વિશ્વ રહ્યાં વ્યાપી મા.	૭
પ્રાક્રમ પ્રોઢ પ્રચંડ, પ્રખળ ન પળ પ્રીધું મા;	
પૂરણ પ્રકટ અખંડ, અજ થકો ઇચ્છું મા.	૮

- અર્ણવ ઝાછે પાત્ર, અંકલ કરી આણું મા;
પામું નહિ પળ માત્ર, મન બાણું નાણું મા. ૯
- રસના યુગ્મ હજાર, તે રટતાં હાર્યો મા;
ધર્મે અંશ લગાર, લઈ મન્મથ માર્યો મા. ૧૦
- મારકંડ મુનિરાય, મુખ મહાત્મ્ય ભાખ્યું મા;
જેમિનિ ઋષિ જવાય, હર અંતર રાખ્યું મા. ૧૧
- અણુગણ ગુણ ગતિ ગોત, ખેલ ખરો ન્યારો મા;
માત જાગતી જયોત, જળહળતો પારો મા. ૧૨
- જશ તુલ્યવત ગુણગાય, કહું હડળ ગુંડળ મા;
બરવા બુધિ જે હાય, ઝોલામાં હડળ મા. ૧૩
- પાગ નમાવી શીશ, કહું વેલું ગાંડું મા;
માત ન ધરસો રીશ, છો બુદ્ધું ખાંડું મા. ૧૪
- આશ નિરંજન એક, અલખ અકળ રાણી મા;
તુલ્યથી અવર અનેક, વિસ્તરતાં જાણી મા. ૧૫
- શક્તી સ્ત્રજવા સ્ત્રિ, સકળ સ્વભાવ સ્વરૂપ મા;
કિંચિત કંઈપણદિ કૃત કૃત કોટિ કલ્પ મા. ૧૬
- માતંગી મન મુક્ત, રમવા છીધું મન મા;
જેવા યુક્ત અયુક્ત, રચિયાં આદભવન મા. ૧૭
- નીર ગગન ભૂ તેજ, હેજ કરી નિમ્ન મા;
મારત વશ જે છેજ, ભાંડ શ્રી ભમ્યા મા. ૧૮
- તતક્ષણ તંનથી દેહ ત્રણ કરી પેદા મા;
ભવ કૃત કર્તા જહ, મેજ પાળે છેદા મા. ૧૯

- પ્રથમ ઠયૌં ઉચ્ચાર, વેદ ચાર વાયક મા; .
 ધર્મ સમસ્ત પ્રકાર, બૂ બજુવા લાયક મા. . . ૨૦
- પ્રકટિ પંચ મહાભૂત, અવર સર્વ જોડો મા; .
 શક્તિ સવ સંયુક્ત, શક્તિ વિના નહિ કો મા. . ૨૧
- મૂળ માડી મંડાણ મહા માહેસ્વરી મા;
 જગ સચરાચર જાણુ, જય વિશ્વેસ્વરી મા. . ૨૨
- જલ મધ્યે જલસાધ, પોઢયા જમજવન મા;
 જોઠાં અંતરિખ આધ, જોળે રાખી તન મા. . . ૨૩
- બ્યોમ વિમાનનિ વાટ, ઠાઠ ઠઠયો આછો મા;
 ઘટ ઘટ સરખો ઘાટ, કાચ બન્યો કાચો મા. . ૨૪
- અજ રજ ગુણુ અવતાર, આકારે આણી મા;
 નિમિત્ત હિત નર નાર, નખ શિખ નારાયણિ મા. . ૨૫
- પત્રજ ને પશુ પંખિ, પૃથક્ પૃથક્ પ્રાણી મા;
 જુગ જુગમાંહે જંખિ, રૂપે રૂપાણી મા. . . ૨૬
- અખ અંચલ ચૈતન્ય, વચ આહન દીકી મા;
 જણાવવા જન મન્ય, મધ્ય માત કીકી મા. . ૨૭
- કણુચર પૃણુચર વાયુ, -ચર વારી ચરતા મા;
 હદર હદર ભરિ આયુ, તું ભવની ભરતા મા. . ૨૮
- રબ્બે તમો ને સત્ત્વ, ત્રિગુણાત્મક ત્રાતા મા;
 ત્રિભુવનતારણુ તત્ત્વ, જગત્ તણી જાતા મા. . ૨૯
- જયાં જયમ ત્યાં ત્યમ રૂપ, તેજ ધર્મ સધળે મા;
 કોટિ કરે જપ ધૂપ, કોઈ તુજને ન કળે મા. . ૩૦

- મેરશિખર મહિમાં, ધાળાગઢ પાસે મા; ૨૧
 ખાળી બહુચર આય; આય વસે વાસે મા.
 ન સહે બાળા ભેદ, ગુણ ગતિ તાહરી મા; ૨૨
 વાણિ વખાણે વેદ, સીસ મતિ તાહરી મા.
 વિખણુ વિમાસી મન્ય, ધન્ય જ ઉચરિયા મા; ૨૩
 અવર ન તુમચી અન્ય, ખાળી બહુચરિયા મા.
 માને મન માહેશ, માત મયા કીધે મા; ૨૪
 બાણે સુરમતિ શેષ, સહુ તહારે સીધે મા.
 સહસ કૃષ્ણાધર શેષ, શક્તિ સખળ સાધી મા; ૨૫
 નામ ધર્મ નાગેશ, કીર્તિજ તો વાધી મા.
 મચ્છ કચ્છ વારાહ, નૃસિંહ વામન થઈ મા; ૨૬
 અવતારે! તારાહ, તે તુજ મહાત્મ્ય મઘ મા.
 પરશુરામ શ્રીરામ, રામ ખળી ખળ જોઈ મા; ૨૭
 ગુહ કલંકી નામ, દશવિધ ધારી દેહ મા.
 મધ મથુરાથી ખાળ, મોકુળ તો પહોંત્યું મા; ૨૮
 તે નામિ મોહજાળ, ખીલું કો નહોતું મા.
 કૃષ્ણ કૃષ્ણ અવતાર, કળી કારણ કીધું મા; ૨૯
 બ્રહ્મિ બ્રહ્મિ દાંતાર, મઘ દર્શન દીધું મા.
 વ્યંડળ ને વળિ નાર, પુરુષપણે રાખ્યાં મા; ૪૦
 એ અચરિજ સંસાર, શ્રુતિ સ્મૃતિયે બાખ્યાં મા.
 બાણી વ્યંડળકાય, જમમાં અણબુલી મા; ૪૧
 મા મોટે મહિમાય, ઇશ કથે યુક્તી મા.

મહિરામણુ મથિ મેર, કીધ રવૈયો સ્થિર મા;
કંઠયાં રતન ઇંક તેર, વાસુકિના નેતર મા. ૪૨

સુરસંકટહરનાર, સેવકના સન્મુખ મા;
અવિચીત અગમ અપાર, આનંદોદયિ સુખ મા. ૪૩

સનકાદિઠ મુનિ સાથ, સેવી વિવિધ વિધિ મા;
આરાધી નવનાથ, ચોરાશી સિદ્ધે મા. ૪૪

આવિ અયોધ્યાઇશ, નામી શીશ વળ્યા મા;
દશ મસ્તક ભુજ વીજ, હેદી સીત મળ્યા મા. ૪૫

નૃપ ભીમકનિ કુમારિ, તુમ પૂજયે પામી મા;
રૂઢમણિરમણુમુરારિ, મનમાન્યો સ્વામી મા. ૪૬

રાખ્યા પાંડુકુમાર, છાના ઝી સંજે મા;
સંવત્સર ઐક્યાર વામ્યા તુમ અંજે મા. ૪૭

ખાંધ્યો તન પ્રભુઝ, છુટે નહિ કોથી મા;
સમરિપુરી સલખન, ગયો કારાગ્રહથી મા. ૪૮

વેદ પુરાણ પ્રમાણ, શાસ્ત્ર સકળ સાખી મા;
શક્તિ સૃષ્ટિમંડાણ, સર્વ રચ્યાં રાખી મા. ૪૯

જ્યાં જ્યાં જુગતે જોઇ, ત્યાં ત્યાં તું તેવી મા;
સમવિત ભમવિત જોઇ, કહિ ન શકું કેવી મા! ૫૦

ભૂત ભવિષ્ય વત્ત માન, ભગવતિ તું ભવની મા;
આદિ મધ્ય અવસાન, આકાશે અવની મા. ૫૧

તિમિરહરણુ શશિ સૂર, તે તહારો ધોખો મા;
અમિ અગ્ની ભરપૂર, થઇ પોખો શોખો મા. ૫૨

પટ ઋતુ રસ પટ માસ, દ્વાદશ પ્રાતખંધિ માઃ	
અંધકાર લિખ્ય, અનુક્રમ અનુસંધિ મા.	૫૩
ધરતીતળ ધનધાન્ય, હયાન ધર્યે નાવો મા;	
પાલણુપ્રજા પ્રજન્ય, અણુચિત્તયાં આવો મા.	૫૪
સકળ સિદ્ધિ સુખદાઇ, પય દધિ કૃતમાર્હિ માઃ	
મર્વે રસ સરસાઇ, તુજ વિજુ નહિ કાંઇ મા.	૫૫
સુખ દુઃખ બે સુંસાર, તહારાં નીપાયા મા;	
બુધિબળની બહિહારી, ઘણું ડાહ્યાં વાહ્યાં મા.	૫૬
લુધા તુષા નિદ્રાય, લણુ યૌવન વૃદ્ધા મા;	
ગાંતી શૌર્ય ક્ષમાય, તું સઘળે શ્રદ્ધા મા.	૫૭
કામ ક્રોધ મ્હોં લોભ, મદ મત્સર મમતા મા;	
તૃણુ સ્થિરતા ક્ષોભ, શર્મ ધૈર્ય સમતા મા.	૫૮
ધર્મ અર્થ ને કામ, મેક્ષ તું મ્હંભાયા મા;	
વિશ્વતણો વિશ્રામ, હર અંતર છાયા મા.	૫૯
ઉદય ઉદાશુ અરત, આઘ અનાદેની મા;	
ભાષા ભૂર સમસ્ત, વાક્ય વિવાદેની મા.	૬૦
હર્ષ હાસ્ય હૃપહાસ્ય, કાવ્ય કવિતવિત તું મા;	
ભાવલેદ નિર્ગ્લાસ્ય, ભાતિ બક્ષી ચિત તું મા.	૬૧
ગીત દ્રવ્ય વાચિન, તાલ તાન માને મા;	
વાણી વિવિધ વિચિત્ર, ગુણ અગણિત ગાને મા.	૬૨
રતિરસ પિવિધ વિલાસ, આશ સકળ જગની મા;	
તનતન મધ્યે વાસ, મ્હોં માયા મગની મા.	૬૩

જાણુ અજાણુ જગત, બે ખાધાં જાણુ મા;	
જીવ સકળ આશકેત, સહુ સરખાં માણુ મા.	૬૪
વિવિધ ભોગ મરજદ, જગ દાખ્યું ચાખ્યું મા;	
અરથ સુરત નિઃસ્વાદ, પદ પોતે રાખ્યું મા.	૬૫
જડ થડ શાખા પત્ર, ફૂલ ફળે ફળતી મા;	
પરમાત્મા એકત્ર, રસખસ વીચરતી મા.	૬૬
નિપટ અટપટી વાત, નામ કહું કોનું મા;	
સરજી સાતે ધાત, માંત અધિક સોનું મા.	૬૭
રત્નમણી માણિક્ય, નગ મૈગિયાં મુક્તા મા;	
આભા અટળ અધિક્ય, અન્ય ન સંયુક્તા મા.	૬૮
નીલ ખીત આરકત, રયામ ગ્વેત સરખી મા;	
હિમય વ્યક્ત અન્યક્ત, જગત જસી નિરખી મા.	૬૯
નગ જે અધિકુળ આઠ, હીમાચળ આઘે મા;	
પવન ગવન ઠઠિઠાડ, તુજ રચિતા માઘે મા.	૭૦
વાપી ફૂંપ તળાવ, તું સરિતા સિંધૂ મા;	
જળજારણુ જયમ નાવ, ત્યમ તારણુ ખંધૂ મા.	૭૧
વૃક્ષ વન ભાર અઢાર, બૂ જીપર જીભાં મા;	
કૃત્ય કમ કરનાર, કોશ વિષાં કુંભાં મા.	૭૨
જડ ચૈતન અભિધાન, અંશ અંશ ધારી મા;	
માનવિ મોટે માન, એ કરણી તહારી મા.	૭૩
વણુ ચાર વિધિ કર્મ, ધર્મ સહિત સ્થાપીત;	
બે ને ખાર અપર્મ, અનુચર વર આપી મા.	૭૪

વાડવ વન્હિ નિવાસ, મુખ માતા પોતે મા;	
તૃપ્તે તૃપ્તે આશ, માત જઅનજેતે મા.	૭૫
લખ ચૌરાશી જાંત, સહુ તહારા કીધા મા;	
આણિ અસુરનો અંત, દાંડ લલા દીધા મા.	૭૬
દુષ્ટ દમ્બા કેવાર, દોરણુ દુઃખ દેતા મા;	
દૈત્ય કર્યો સંહાર, ભાગ મજ લેતા મા.	૭૭
શુદ્ધ કરણસંસાર, કર ત્રિશૂળ લીધું મા;	
ભૂમિતણે શિરભાર, હરવા મન કીધું મા.	૭૮
ખડુચર ખુદ્ધિ ઉદાર, ખળ ખોળી ખાવા મા;	
સંતકરણુલવપાર, સાધ્ય કરે સ્હાવા મા.	૭૯
અધમઉધારણુહાર, આસનથી છાડી મા;	
રાખણુજગવ્યવહાર, ખદ્ધ ખાંધિ મુંઠી મા.	૮૦
આણી મન આણુંદ, મહિ માંડયાં પગલાં મા;	
તેજ કિરણુ રવિચંદ, દૈ ન્હાનાં ડગલાં મા.	૮૧
ભર્યા કદમ ખે ચાર, મદમાતી મદ-ભર મા;	
મનમાં કરી વિચાર, તેડાવ્યો અનુચર મા.	૮૨
કુકેટ કરિ આરોહ, કરણુકર આલી મા;	
નખપંખી મેલ્યોહ, પગ પૃથ્વી હાલી મા.	૮૩
ઉડીને આકાશ, યદ અદ્ભુત આવ્યો મા;	
અવક્ષણુમાં એક શાસ, અવનીતળ લાવ્યો મા.	૮૪
પાપીકરણુ નિપાત, પૃથ્વીપડમાંહે મા;	
ગોઠયું મન ગુજરાત, લીલાં બડમાંહે મા.	૮૫

- ભોળિ ભવાની માય, ભાવ ભલેં ભાલે મા; ૮૬
 કીધી ઘણી કૃપાય, ચુમાળે આળે મા.
- નવખંડ ન્યાળી નેટ, નજર વજર પેઠી મા; ૮૭
 તણ્ય ગામ તરભેટ, ઠેઠ ઠરી જેઠી મા.
- સેવકસારણકાજ, સલાખન (શંખલ)પુર સેડે મા; ૮૮
 સિંઠયો એક અવાજ, દેડાણા નેડે મા.
- આવ્યાં અશરણુશરણુ, અતિ આનંદ ભર્યો મા; ૮૯
 ઉદિત મુદિત રવિકિર્ણુ, દશદિશિ યશ પ્રસર્યો મા.
- સકળ સમય જગભાત, જેઠાં ચિત સ્થિર થઈ મા; ૯૦
 વસુધામાં વિખ્યાત, વાત વાયુવિધિ ગઈ મા.
- જાણે સહુ જગ જોર, જમજનની જોખે મા; ૯૧
 અધિક ઉડાડયો સોર, વાસ કરી ગાળે મા.
- ચાર ખૂંટ ચોખાણુ, ચર્ચા એ ચાલી મા; ૯૨
 જન જન પ્રતિમુખ વાણુ, ખડુચર ખિરદાળી મા.
- ઉઠેા ઉઠેા જયઠાર, કીધેા નવખંડે મા; ૯૩
 મંગળ વર્ત્યા ચાર, ચૌદે પ્રહારે મા.
- ગાજયા સાગર સાત, દૂધેં મેહ વૂઠા મા; ૯૪
 અધર્મધર ઉત્પાત, સહુ કીધા જૂઠા મા.
- હરખ્યા સુર નર નાગ, મુખ જોઈ માનું મા; ૯૫
 અવલોકી અનુરાગ, મુનીમન સરખાનું મા.
- નવજહ નમવા કાજ, પાગ પળી આવ્યા મા; ૯૬
 હિપર હિવારણુ કાજ, માણુ મુઠ્ઠા લાવ્યા મા.

- દશ દિશિના દિગ્પાળ, દેખી દુખ વામ્યા મા; ૯૭
જન્મ મરણ જંજળ, મટતાં સુખ પામ્યા મા.
ગુણ ગાંધર્વ યશગાન, નૃત્ય કરે રંભા મા; ૯૮
સુર સ્વર સુણતાં કાન, ગતિ થઇ રંભા મા.
ગુણનિધિ ગરબો જોડ, બહુચર તુમ કરો મા; ૯૯
ધારે ધારી દેહ, સફળ ફળે ફેરો મા.
પામે પદારથ પાંચ, શ્રવણે સાંભળતાં મા; ૧૦૦
નાવે ઉન્હી આંચ, દાવાનળ બળતાં મા.
શસ્ત્ર ન અડકે અંગ, આઘશક્તિ રાખે મા; ૧૦૧
નિત નિત નવલે રંગ, ધમ કર્મ પાળે મા.
જળ જે અકળ આઘાત, જિતારે ખેડે મા; ૧૦૨
સલસલુ નિશિદિન પ્રાત, ભવસંકટ ફેડે મા.
ભૂત પ્રેત ઇંબૂક, વ્યંતરિ ડાકિની મા; ૧૦૩
નાવે આડી અચૂક, સમર્થો શાકિની મા.
ચરણ કરણ ગતિ ભંગ, ખંગ પંગ વાળે મા; ૧૦૪
બુંગ મુંગ મુખ અંગ, બ્યાધિ બધિ ટાળે મા.
સેંચ વિહ્ણાં નેંણ, નેહોં નેણાં આપે મા; ૧૦૫
પુન વિહ્ણાં ફેંણ, દેં મ્હેંણાં કાપે મા.
કળી કલ્પતટ વાડ, જે જાણે તહેને મા; ૧૦૬
ભક્ત લડાવે લાડ, પાડ વિના કેહને મા.
પ્રકટ પુરુષ પુરુષાધ, તું આપે પંથમાં મા; ૧૦૭
ઠાલાં ઘર ઠકુરાધ, દે દળ હળભળમાં મા.

નિધનને ધનપાત્ર, તું કરતાં શું છે મા ?	
રોગદોષ દુઃખમાત્ર, તું કરતાં શું છે મા ?	૧૦૮
હયગય રથ સુખપાલ, આલ વિના અજરે મા;	
ખિરદે ખડુચર ખાળ, ન્યાલ કરો નજરે મા.	૧૦૯
ધમધવજ ધન ધાન્ય, ન ટળે ધામથકી મા;	
મહિપાત દે સુખમાન્ય, માના નામથકી મા.	૧૧૦
નર નારી ધરી દેહ, હેતેં જ ગાશે મા;	
કુમતિકમ કૃતજેહ, થઇં કોડી જશે મા.	૧૧૧
ભગવાંત ગીત ચરીત્ર, નિત સુશ્વશે કાને મા;	
થઇં કુળ સહિત પવિત્ર, ચદશે વૈમાને.	૧૧૨
તુંથી નથિ કો વસ્ત, તેથી તુને તપું માં;	
પૂરણ પ્રકટ પ્રશસ્ત, શી ઉપમા અપું મા ?	૧૧૩
વારંવાર પ્રણામ, કરજેડી કીજે મા;	
નિમળ નિશ્વળ નામ, જનનીનું લીજે મા.	૧૧૪
નમો નમો જગમાત, નામ સહસ તહારે મા;	
માત તાતને બાત, તું સર્વે મહારે મા.	૧૧૫
સંવત શત દશસાત, નવ કાલગુણ શુદ્ધે મા;	
તિથિ તૃતિયા વિખ્યાત, શુભ વાસર ખુદ્ધે મા.	૧૧૬
રાજનગર નિજ ધામ, પુર નવીન મધ્યે મા;	
આઈ આઘ વિશ્રામ, જાણુ જગત ખદ્યે મા.	૧૧૭
કરિ દુલ્લભ સુલ્લભ, રહું છું છેવાડો મા;	
કર જોડી વહ્નભ, કહે ભટ મેંમડો મા.	૧૧૮

શ્રી બહુચરાજી સત્ય છે.

—(૦)—

શ્રી વલ્લભ ગુરૂંચો નમઃ

રાગ. પ્રભાત.

તમે જાગારે બહુચરમા માણ વાંછેલાં વાંછાં,
 મુખ જોવા સુરીનર મુની આવ્યા, દોડયાં ધસ્યાં ધાયાં. તમે.
 જયોગી ઉઠીને જયોગ સંભાળે, ગુણીજન ગાયાં,
 કામ્યનીએ ઉઠીને રે, વહેલાં વહેણેલાં સાક્ષાં. તમે.
 જાગી જીગતજનેતા જીગતે; ત્રીભોવનરાયા,
 નીરખી વદન સુદન સુહરખ્યાં, નથી પડયા પાયા. તમે.
 જોજોકાર હુવો રે જગતમાં, નવનીધ સૌ પાયાં,
 કહે હરગોવંદ શક્તિને સેવા, સમરે સુખ ધાયાં. તમે.

તાકીદે ખરીદો ! થોડા પુસ્તકો સીલીકમાં છે !

રાજયોગ—ભા. ૧-૨. (સંપૂર્ણ) સ્વામી વિવેકાનંદજી કૃત ભાષાંતર-સદગુરુ કૃપાથી જે

જે યોગ ક્રિયાવડે સ્વામિજીએ ઇશ્વર-દશ ન કર્યા તેજ સર્વ અનુભવ સિદ્ધ ક્રિયાઓ, યોગાભ્યાસનું વિવેચન અથથી ઇતિ સુધી, પ્રાણનું અદ્ભુત સામર્થ્ય, પ્રાણાયામ-પ્રાણ કેવી રીતે વશ કરવો તેની પદ્ધતિ, પ્રત્યાહાર, ધ્યાન, ધારણા સમાધિ આદી યોગાભ્યાસનાં સર્વ પગથિયાં, યોગસિદ્ધિનાં ચિન્હ, ગુપ્ત તેજ પ્રકટ થવું. યોગ્ય પરિશ્રમ કરવાથી છ મહિનામાં યોગ્ય સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય વગેરે સર્વ પ્રકટ થયું છે. પ્રત્યેક શુદ્ધસ્થ અવશ્ય વાંચી અભ્યાસ કરવો જોઈએ. પાકું પુઠું મૂલ્ય રૂ. ૧-૧૪-૦ પોપ્ટેજ જૂદું (થોડાં પુસ્તકો સિલિક છે.) આક્રિકા માટે ૪ શીર્ષોગ.

સ્વામી વિવેકાનંદ—ભા. ૧ ભા. વિસ્તૃત જીવનચરિત્ર-દશ છબિઓ,

૫૦૦ પૃષ્ઠ, ચીકણા કાગળ, સોનેરી નામ, પાકું સુંદર પૂઠું બહુ આકર્ષક, અને ધર્મબોધક આત્મોત્તતિકારક જીવન પ્રસંગો પ્રકટ થયા છે. પ્રત્યેક ગ્રાહક બંધુએ અવશ્ય વાંચવું જોઈએ. “ભારતજીવન”નાં ગ્રાહકો માટે રૂ. ૨-૧૦-૦ બીજાઓ માટે રૂ. ૩-૪-૦ પોપ્ટેજ વી. પી ખર્ચ જૂદું. આક્રિકા માટે ૬ શીર્ષોગ.

મહાત્મા રામચન્દ્ર—એક અપૂર્વ અદર્શ રામકૃષ્ણ-ભક્ત ચરિત્ર-

પ્રત્યેક ગ્રહસ્થાશ્રમીજનો માટે અલભ્ય ધર્મ ગ્રંથ છે. ભકિતરસથી ઓતપ્રોત ભરેલું સચિત્ર જીવન ચરિત્ર છે. “ભારતજીવન”ના ગ્રાહકો માટે રૂ. ૧-૦-૦ બીજાઓ માટે રૂ. ૧-૮-૦ પોપ્ટેજ વી. પી. ખર્ચ જૂદું. આક્રિકાના ગ્રાહકો માટે ૪ શીર્ષોગ મોકલવા.

ડાહ્યાભાઈ રામચન્દ્ર મહેતા.

સંપાદક: ભારત જીવન-અમદાવાદ.

સ્રીઓને માટે અતિ સસ્તુ સાહિત્ય !

તમારી પુત્રી, પત્નિ, ભગિની, પુત્રવધુ, મિત્રપત્ની વગેરે
ભેટ આપો ! અવશ્ય વંચાવો ! તેમને સતી સીતા ખનાવો
સંસારમાં સ્વર્ગ સુખ ભોગવો !

સ્રી સુબોધ અથમાળા.

અંશમાળાનું મ-
થમ પુખ્ત ૧૪
રંગીન ચિત્રો
સહિત.

“સીતાદેવી”

રામાયણમાં
સતી સીતા
સુંદર ચરિ-
ત્રમાર્ગ ૬

સીતાદેવી—આર્ય લલનાઓના આદર્શ, પતિપ્રેમ, પતિ
ભક્તિ, પતિસેવા, પતિ ઁજ ધૃત્વર. પતિ ઁજ દેવ સીતાદેવ
પુસ્તકમાંથી મળી આવે છે. રામાયણ મંથન કરીને આ રત્ન
શોધ્યું છે. અવશ્ય પ્રત્યેક સ્રીઓએ વાંચવું ઁછે.

સીતાદેવી—વાંચી સ્રીઓ સંસારમાં સ્વચ સમાન સુખ
ભોગવે, પતિવ્રતા થાય, રાજનીતિ, ધર્મનીતિ શીઁ અને પતિને
દેવ માની તેની પૂજા કરીને મોક્ષપદ પામે ઁજ અમારો આશય

મુદ્દય—પૃષ્ઠ ૩૦૫—સુંદર ઁન્ડીક કાગળ ૧૪ રંગીન ચિ-
ત્રોનેરી નામ, પાકું પૃથું છતાં મુદ્દય માત્ર ૨-૮-૭ આર્ય
માટે શીર્ષીંગ ખાચ તાકીદે મોકલવા. પુસ્તક મંગાવી લેશ

હવે પછી સાવિત્રી, પાર્વતિજી, દમયંતિ, સુભદ્રા, બેહુ
દ્રૌપદી, તારામતી, કર્મજીવી, શાકુન્તલા વગેરે સતીઓ પા-
ત્રતાઓ, દેશભક્ત સ્રીઓ વગેરે પૌરાણીક, ઁતિહાસીક, સામાજિ-
નારી રતનના જીવન ચરિત્રો પ્રકટ થશે. મુદ્દય સસ્તુજ રહેશે.

ડાહ્યાલાઈ રામચંદ્ર મહેતા.

સમ્પાદક ભારત જીવન—અમદાવાદ

